

KERESZTÉNYI LAPOK

FÜGGETLEN POLITIKAI HETILAP * MEGJELIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL

KARÁCSONY

a békeesség és a szeretet ünnepe. A kereszténység legnagyobb, sőt legszebb ünnepe volna, ha az emberiség millióinak a szíve fel tudna oldódni a szeretetnek megváltozó melegében.

Híába lobban fel a fény a karácsonyfákon, hogy lángra gyújtsa a szeretetet az emberek szívében s hiába zendül fel immár közel kétezer év óta „békeesség és jóakarát az embereknek”, — nem adatik meg nekünk a békeesség, hanem helyette áldatlan tülekedésben, harcban, békétlenségben élünk mindennél, ahol csak ember jár a földön.

Különösen azóta, hogy a háború zéróvártára megtörté a Gyermek ünnepnek tiszta esendjét, csupa nyugtalansággal ünnekel karácsonyt, s amit hozott az ünnep: csak remény volt mindig és biztatás, hogy talán, talán majd minden megváltozik... S ime, huszoneg esztendő óta, most is megint csak békétlenséggel, harccal, nyugtalansággal virrad ránk a karácsonyi reggel. Megint tele van a világ feszültséggel, kirobanni készülő ellentétekkel.

Pedig mennyivel pompásabb fényvel ragyogná be felkünk a karácsony ünnepe, ha egyszer már megnyílnának az emberi szívek, kapui, ahonnan az egymásiránti szeretet és nem a gyűlölet és ellenszenv érzései áradnának felénk.

Amde a szeretet helyett — körülöttünk nap-nap mellett viták és harcok tombolnak s a mindnyájunkat érdeklő nagy kérdések elvesznek a személyi, hatalmi és hitűségi kérdések forgatagában. És amíg egyfelől azt látjuk, hogy épen azok kerültek, vagy gyűlöltek egymást, akik valójában egymáshoz tartoznak, egymásra lennének utalva; másfelől láthatjuk azt is, mennyire egyetértének, vagy összefogtak azok, akik mindnyájunknak ellenségei.

A magyar a sorsesapok sorozata után sem okul és nem akarja megérteni, hogy a nemzet csak akkor érheti el kitűzött céljait, ha megtalálják egymást, ha minden magyar szív közelebb hajlik egymáshoz és mindegyikben ott él a magyar újjászüléshez való remény; ha osztály- és felekezeti külfönség nélkül egy magasabb kapcsolatban egyesül és nem tesz külfönséget magyar és magyar között.

Karácsony ünnepeinek azt kellene jelentenie, hogy Istennek által nincs személyválogatás, nincs külfönség ember és ember között, sem faj, sem rang, sem vallás, vagy felekezet szempontjából, hanem mindnyájan egyenlők vagyunk.

Ma, az ünnepi hangulat esendjében talán mindenütt a világon éppennygy elindul a sóhaj a magasságot felé, mint innen tölünk, az elharcolt, elorzott, eltávozott jószágért, nyugalomért és békeességért, és ha mást nem is hoz az ünnep, legalább azt a vágyakozást, azt a hiányérzetet, és a békeesség és jószág utáni áhítatot ébressze fel bennünk, hogy talán a legközelebbi karácsony elhozza majd az annyira várt krisztusi és karácsonyi esendét és szeretetet is az em. szívekbe.

Ebben a szent hitben, ebben a biztató reményben várunk téged szent karácsony ünnepe és kérünk: halmozd el gazdag ajándékokkal a földön élő embereket s eljöveteled teremtsen békeesség, boldogságot és szeretetet a mi szíveinkben.

A MAGYAR KORMÁNYZÓ A MAGYAR ERDŐBEN

A kód szakadozik a szentlőrinci erdő felett. A majorban nagy a sürgős-forgás. Udvarára egymástán robnak meg fogatok és autók. Szállnak ki a vendégek. Gyakorlati személyzet eszi át a felszereléseiket és akasztja fel az előszobában, mindegyiket a saját fogására. Minden fogason ott van a név és oda van helyezve az illető beosztása. Előzőekny házigazda fogadja a vendégeket, hogy mindenki itthon és jól érezze magát.

Nyolc óra 45 perc. A vendégereg a major elé vonul. Híntó gördül be az udvarra. Harcsány éljenz. Kiszáll a kocsiólb kedves mosolygva, kezével intelvele Magyarországy kormányzója.

Sorba kezef fog a társaságy tagjaival. Mindegyikez van egy-egy kedves szava, vagy legalább egy-egy közvetlen mosolyva.

Végtele melegség önti el a szíveket A mi kormányzóink Magyar. Szívében, akaratában, minden érzésében. Miértis jól volna máskép Szentlőrinc. Ebbe a kieszény 5—600 holdas erdőbe. Hiszen annyiszor van alkalma róla a rengetegre és részvételny vadászatokon, ahol a vadak ezrei esnek zsákmánnyal.

Ott magyar szíve hozta ide. A magyar Álföldre. Magyar szívek közé, hogy egy-ekét órára összedobogjon velünk és szíve fel a sok áldott magyar érzést a bundát várja, hogy azok elnyhűtsék országos gondjait, hogy azokét hozza további áldozattal.

Nagyon szereti Keeskemétet. Indulásban sok nagy hatást kapott Keeskemétől. Ezt nem felejtí. Meglátta ítt a magyar szorgalmat, a magyar hűséget, a magyar kitartást, a magyar jóvondót.

MIT KÉRÜNK MAGYAROK KARÁCSONYÁRA?

IRTA: NÉMETH IMRE, ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

— Istenem, Istenem, mit is kérjék, mit is kívánjanak? — így sóhaj ez és ezer gyermek, felnőt az ajándékvárás nagy ünnepe előtt, amikor mindig újra kiderül, hogy *helseszen kértü, helseszen kívántü* majdmen nagyobb gond, mint helveszen, jól és okosan adni.

Es a kérés, kívánás válogatásának gondja amál nagyobb, minél több a kívánható, minél nagyobb az ajándékok szorzatához inség szegénység és gyámoltalanságy.

Van-e Istennek még egy olyan nációja, olyan „balsors-téptü” népe, amelyik jobban részóultna vola az „ajándék” irgalmára, mint a magyar? Van-e nemzet és nép, amely anyny „balszerenese”, anyny méltatlan csapás és anyny rablás martaléka lett volna, és van-e nép, amely anyny kifezított, árva és társtalan lenne, mint a magyar? Bizonyára kevés!

Ebből tehát az következnék, hogy aligha van nemzet, amely anynyra megérdemelné az Isten ajándékát, a Sors kedvelését, mint a magyar.

De mielőtt ezt a téfelt teljes határozottsággal megértsenék, fontolgassuk csak kissé az „ajándék” fogalmát és főleg azt, mikor van fogamatja az ajándéknak, mikor jelent az ajándék valódi örömet, gyarapodást, erősítést, amakk aki kapja és mikor jelent az ajándékozás vala jógalmazást, osztónézet amakk, aki az ajándékok adja?

Az ajándék — rendszerint — valamilyen

Jól érzi ítt magát. Feszteleen, Érdeklődéséll hallgatja Pékár Gyula fejtegetéseit Attiláról és nagy szeretettel nézi a polgármester által mutogatott fényképeket Bugacról, baromfifól, nyársütéséről, pusztáról.

Milyen nyugodt vadász. Mint aki tudja, hogy a puszká felé szálló vadnak biztosan le kell esnie. Nézzük dalás alakját a magyar erdőben. Előtünk áll, amikor a tengereken tekintett szél és parancsára a hajó óriási ágyú dördültek. Most csak egyszerű 16-os fegyver van kezében. Nem is ez a fontos. Hanem hogy mi lakik szívében. Mi sugárzik tekintetében. Sok-sok bajának és veszedelmének között milyen megnyugvás számunkra ez a szív, ez a tekintet.

Ha egyszer ez ítt! Úgy áll köré a magyar-százilárdan, engenselen, mint most a szentlőrinci erdő fáit.

Akké vele együtt voltak, önmagukat szemlélték benne, Magyarországot. Sorsuknak inkább elment, továbbra is ott maradt, mint erő és biztatás a szíveken.

Távolságon kifejezte elismerését a vendéglátó házigazdának, a polgármesternek. Ebben az elismerésben is a maga köszönetét hallotta tolmácsolni a vendégereg, mert a polgármester igaz magyar szeretettel tekintett vendégének mindenkit. — a képviselőhááz elnökét ép úgy mint a söfőkrök, — figyelme egyformán kiterjedt mindenkire, mert ítt mindenkinek egynek kell lenni. Egy érzésben örvendeni, mert nagy nap volt ez.

A Nagy Ur volt lent. A magyar kormányzó a magyar erdőben.

kapott szolgálatnak (vélt vagy tényleges szolgálatnak), érdemnek vagy érzelemnek inkább való érdemség. Hányszor látunk kényeztetelt, haszontalan gyermekekkel, akiket szüleit elhalmoznak ajándékokkal, — (akké csak „puszta létként” kapják az ajándékot) — és látjuk, milyen örömtelen egykedvűséggel, valamommal fogadják ezek az ajándékok. Sem testük, sem lelük nem üdül, nem frissül, nem ujhodik meg az ajándéktól. De látunk néha megajándékozott szegényeket, szűkforókókat is, akikben a várttalman kapott ajándék csak az elégedetlenség valózó keserűségét fokozza és így az ajándék valózó erkölcsi rombolást végez.

Nyilvánvaló tehát, hogy az ajándéknak csak ott van fogamatja, csak ott él éj hatást, csak ott kell örömet, — az anyny vagy erkölcsi gyarapodásnak érzését, — ahol arra felbűszíttek, az ajándékra való érdemség telki kész-

Felülmúl minden eddigit Héjjas harisnyaház karácsonyi olcsó vásárja

(Tekintse meg kirakatainkat)

(Nem rószlot árak)

ségének kialakítása állt.

Ajándékok csak az várjan, csak az kérjen, aki arra érdemessé tette önmagát! Csak az tud igazán helyesen ajándékokat várni és kérni is, akiben az ajándéokra való érdemesség öntudatosan kialakult. Csak az tudja helyesen és valódi szükségletének megfelelően kiváltságait a kérésnivaló körül azt, amire legjobban szüksége van, akiben kialakult az ajándéokra való valódi és bensős igény.

Mármost ezután kell kérdés vetődik fel a magyar közönség karácsonyi ajándék-vására alkalmából.

Az egyik kérdés az: mit kérjünk helyesen az érső magunk sors számára?

A másik kérdés az: elkészültünk-e az ajándék-vásárra és a helyes ajándék-kérésre?

A két kérdést szándékosan tettem fel ilyen, — logikailag — megfordított sorrendben. Mert az első kérdésre az a válaszom: *nitlenekélti azt a keggelmet kell a magunk számára kérni, hogy érdemessé tudjuk tenni magunkat a Sors, az Isten nagy ajándékaira...*

Mert: — (és ez a válasz a második kérdésre) — *korántsem készültünk fel az ajándéokra való érdemességre.*

Néhány héttel ezelőtt, Szegeden, a helyes-magyar tájékozódás feltételeiről tartottam előadást. Ebben az előadásban többek között a következőket mondtam:

— Nem többszörösen bírátoztam, hogy nagy a hajlandóság követelményünkben az idegen erők megadása és egyáltalán való segítségének való bizakodásra, vagyis a *szünet-módszertől való kielégemes állapotról.* Ez a jelenség sokat inkább vonatkozik arra a közélettelenségre, amelynek a szociális öntudat, és önérték-horizontja a nagyobb részt kellene vállalnia, mint a föld népekkel kérték: *manóknépre,* amely éppen itt, a Duna—Tisza község, legnagyobb nemzeti városunk idején, az utolsó másfél évtizedben, csupán önérejelölés és verejtékből egy új és gyökeresen magyar gazdasági életformának nagyszerű mintapéldát teremtette meg, az *éltanúrok és teremtetűdás legremekbbr dokumentumait* adva az egész magyarországnak. A nemzeti társadalomnak ez a rétege adja azt a remélhető biatást, hogy van még itt az erkölcsi erőnek olyan tartalékmedencéje, amely tiplálhatja a helyes és jó köztájközösödés kialakulásához szükséges erkölcsi erőket, a *jócm és kitűrt szünetesség, a Komoly elszántságot és az önmagát gyengélegémet is leszámtól kész hátrósságot.*

Amikor e mondatokat fogalmaztam, újra és ismét — mint annyit év óta újbiszor — megint *Kecskemétre gondoltam és Kecskemét népeinek heroktus, mindig csak az önmagára erejéből önmagán segítő közéletre, teremő erejére mutattam, mint szimbólumra és példára, az egész egyetemes magországot számára!*

Igen! Arra gondoltam, arra mutattam, hogy ha majd a magyarság egyeteme, a magyar nemzetiség minden rétege megmutatja azt a lelki készséget, hogy „érdemes az ajándéokra”, hogy kész önérejelölés is elbismen az ajándékozás szándékának, ha megmutatja, hogy van benne életrevaló elszántság, áldozatkészség, akkor fog elérni oda, hogy tudja mit kérjen ajándékképpen és akkor fogja tudni élvezni, a maga erejével gyarapítására fordítani, a „Sors ajándékait!”

Kecskemétre gondoltam, a tanvilág szegény, nádfelées kis haljékaira és most, karácsony ünnepe előtt, az ajándékvásár nagy napja előtt, amikor lekellen és minden magyar lélekben járul a kérdés: *Istenem! Mit kérjünk magyarok karácsonyára, mi legyen az ajándék, érdemesek vagyunk-e az ajándékra,* — megint *Kecskemétre* gondolok és az a hit lobog fel bennem, hogy *ezekre a kérdésekre nem a hataloms, képolatokban homem megint kis tanjék nádfelées alatt, jámbor, egyszerű és hiú emberek között születtek meg majd a világstáló udász, — mint kétezer évvel ezelőtt is...*

Hogyan lehetne csökkenteni az egyházak súlyos közterheit?

Az iskolákat fenntartó egyházakra nehezítő közterhek évről-évre annyira súlyosbodtak, hogy fizetési kötelezettségüknek a birtokukban álló vagyon értékének csökkentése folytán már nem képesek eleget tenni. Ennek következtében nevelő és erkölcsnevelő feladataikat már allig képesek teljesíteni.

Lássuk ezeket a súlyos közterheket. Elsősorban ilvencnek látszik a túlzottan magas összegben kivetett illeték-egyenérték, amely abban nehezíti az egyházakat, hogy az egyes vagyontárgyak forgalmi értékűek az 1930 december havi értékét vették alapul. Ugyanis az illeték-egyenérték 10 évenként vetik ki a ennek alapul az új decumiumot közvetlenül megelőző év decemberében birtokában lévő javak értékűek a december végi forgalmi értéket kell venni, tehát az új kivetésnek az 1930. év végi értéki szögált alapul. Az 1931. évek július havában bekövetkezett bankzárlat és egyéb gazdasági nehézségek folytán az ingatlanok értékükből tetemesen veszítettek, de az illeték-egyenérték a magas érték alapján kivetett összegben kell fizetni.

Másik ilyen súlyosan nehezítő közteher a bérbeadott épületek után kivetett házadó rendkívül-pótlék, amelyet 1932. év óta kell fizetni.

A harmadik ilyen súlyos közteher a nyilvános becsapópolási közzadó, amit az alapadó 16 százalékában kell fizetni.

A negyedik ilyen súlyosan nehezítő közteher, rokkant ellátási oda, melyet az alapadók 10 százalékában vetnek ki.

A megcséltés módja abban állna, hogy első-sorban az *illeték-egyenérték alapját kell revizió alá venni és a túlzottan felbeszült vagyonérték az időközben beállott értékesítőkkéncé gyűjelmbevételével leterkelni, csak revalorizálni.* Ezt a revalorizálást annál is inkább meg kellene tenni, mert az 1920-ban papirkoronában kivetett egyenérték az aranykoronára való áttérés alkalmával aranykoronára számították át, azaz valorizáltak.

Az 1933. év végén a kormány az eladósodott gazdálkat a gazdálveleml rendletekkel megcségtette akként, hogy a fölbirtok kataszteri tszta jóvelélcmenék negyvenszer szorzattal meghaladó adósságokat a 20 holdon álló gazdálkat átvállalta. Ez az intézkedés tulajdonképen nem volt egyéb, mint a revalorizálás.

Mentésintézk lennének az iskolákat fenntartó és a súlyos közterhekkel küzdő egyházak

kerékpárok
és alkatrészek nagy választékban, raktáron.

a házadó rendkívül pótlék, a nyilvános betegápolási pótlód, valamint a rokkant eltartási adók fizetése alól is. Ezeknél a szolgáltatásoknál csak a mentesség kereteit kellene tágitani és akkor nem lenne szükség törvényhozási intézkedésre sem, mert a 33-as bizottság ezekben a kérdésekben jogosult dönteni.

Véleményünk szerint az állami költségvetésben számottevő hiányok nem állnának elő, de az iskolákat fenntartó egyházak terhein sokat csökkentene.

Az iskolák fenntartása tulajdonképen állami feladatot képez. Ezen a címen részessítette a felekezeti iskolák tantráit az állam fizetési-kiegészítő államségélyben. E támogatás kereteit az állam az utóbbi években erősen lecsökkentette s ezzel az iskolákat fenntartó egyház anyagi helyzetét fokozottabban nehezítette.

A kezdeményező lépésnek természetesen az egyházak együttes eljárásából kell kiindulni az egyházi szervezetek útján.

Az iskolafenntartó egyházakon az elmondottak szerint való segítség ideje elérkezett a 12. órához, mert ha a segítség késik, ezek az egyházak a folyton növekvő közteher alatt összeroppannak, tanítóikat és tanárakat nem képesek fizetni. Ennek súlyos természetű következménye még előre nem is látható.

Napjainkban előtűnik vivia néhez harcát: a Krisztus és Antikrisztus. Errevaló tekintettel is szükséges az egyházak mielőbbi megsegítése, hogy az egyházak vezetősége nevelő munkájában anyagi gondoktól mentesüljön. A megsegítési szervezelmazásában a társadalmi szervezetek munkájára és összefogására van szükség.

LEGALKALMASABB AJÁNDÉK
FIBRO tisztaszőnyeg nyakendő 4 pengő
AZUR nyakendő 2 pengő
Egyedírústitás Kecskeméten
Vajda Mihály cégnél. Áruforgalom bev. helye.

Ünnepi istentiszteletek
A r. kat. nagytemplomban karácsony első napján Kovács Sándor apátplébános pontifikál ünnepi szent misét. Külterületen Hetényegyházán, Menteleken, Matkón és Monostorfalván lesznek ünnepi istentiszteletek. A református templomban pénteken Hetessy Kálmán dr. szombaton Vass Vince dr. prédikál. Külterületen Lakiteleken, Helvecián, Menteleken, Ágasegyházán, Szentkirályon, Hetényegyházán, Feketeerdőn, Bugacon és Kisfáiban lesznek ünnepi istentiszteletek. A ref. templomban az év utolsó napján délután 3 órakor Vass Vince dr., este 5 órakor Hetessy Kálmán dr. hirdet igét. Újévkor a 9 órai istentiszteleten Vass Vince dr. prédikál. — Az evangélikus templomban ünnep első napján Sarkány Béla főesperes, másnapján Friedrich Lajos s. lelkesz prédikál. — Az unitáriusok részére december 27-én délelőtt fél 11 órakor lesz istentisztelet az ev. templomban. Igét hirdet Csiky Gábor lelkesz.
Laptulajdonos és kiadó: Elő Kecskeméti Hitlapkiadó- és Nyomda-Részvételársaság
Felölös szerkesztő: Rác Béla dr.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kéttelpom—kő. Előfőtűtési díj: egy óra 40 fillér.

Németh László: Bűn

(Regény két kötetben: 220—224 oldal
Budapest, Franklin-Társulat.)

A budai villák előtt valók arecal a földük bukik. Csodélt támad a járdán. Segítség. Lajos is odasomfordal, az induló regény hőse. Ki az a szerencsés? Nem kell nagyon megijedniük, már nyitja is a szemet, bér még erősen szőfőzik.

— Durva, kissé felpufladt, kékszíni arca volt, betes borosta rajta. — Hol-hol vagyok?... dadogta látóván körülpillantva. — Ehes? — kérdezte az úr (egyik budai villából sietett ki) s a esküdjött tapogatta. — Nem, nem, kérem... — dadogta az époly lelévőn.

Hagykjék abba az idézet. Az olvasó se ijedjen meg annyira. Ki fog derülni már a következő lap-pon hogy az illető szimuláns. A betegséget csak tetteti. Ipart új az ajúlásból; szomorú meséket mond el állatlásangáról és rossz ruházatról, az irtgatómból kapott ruhákat pedig eladja török-országi kereskedőknek...

De később az a Lajos, aki szintén odasomfordal a szimuláns körülücsüdelte? Ez pedig egy az nántali falóra Pestre szakadt és szőköt paraszt munkénéküllő Ott csavarog a budai hegyek barlangjaiban.

Irgalmatlanok azért mégse legyünk a szimuláns iránt. Az ajúlás még tettebe sem olyan könnyű dolog. Lajos, a kezdő, nemcsak egész ajúlasi leceket kap feltér, bor, szóda és két pohár mellett egy kis budai vendéglőcsé magas terraszán az „elésis” embertől.

— Nem csakécsé dolog ám az, — kezdte, az első poharat egyszerre felhajtva — amíg az érettségézt ember odajár, hogy napjában kétszer-háromszor evágja magát a követzen. Sokat meg kell odáig érnie. Nem is tiszta szimuláns az nálam. Már diák koromban is megértétem, hogy felesér közbén egyszerre csak elestem s rugódi kezdtem. Igaz, hogy eszemem voltam, láttam az elspáddó tanárt, éreztem, hogy nyolc-tíz gyerek cipelt az orvosi szobába, de azért mégse szándékosan írtam. Abban a szorongató állapotomban mintha felemelkedett volna valami bennem. Valami küyörgőfélesé könyörülettelésem; attól is zuhanom el a Konjunktura alatt állásom volt egy lankánál, szalalt sosem estem el. De amióta mindenből kipitytantam... azóta megint rákaptam az elcsésre. Először csak igazi nagy szorultságomban, az őszig szélén. Később egész őrjöngő fejlesztem már, de a döntő pillanatom még mindig az a régi valami emelkedik fel bennem... Nagy fardáság ez... Föl kell osztani a városi járóskora. Nemcsak a várost, az egész külterületet, ahol villák vannak.

— En idén egyszer elvettem a dolgot s olyan ház előtt estem el, amelyet már tavaly is megváltam. Ahogy a felszememmel fektetben földundítottam, megismertem a tavalyi férfit. Ő is megismert, az asszonyok sügát-büktök körülötte, mégis öt pengőt nyomott a markomba. Erdekelt s utánajárta: orvos volt. Lehet, hogy már előző is leleplezett.

Az alkóshoz kell valami az őszinte elajúlásból de ugyanakkor az ajúlás fölötti éber vizsgálásból. Tehát az alkósi rozzant meg kérszre oszlik. Németh László regénye e mozzanatok inkább a második felet hájja sikerrel végzi. S ez az érthető gyökzökde, kritikus pályájának különösöt fényre, a regény figyelemre méltó olvasmányja teszi.

A költőes könyvben Kovács Lajos sorsa hűzők végig. Ez a címét is adhatnánk a regénynek: El Abafalváról Pestig és vissza vagy tovább a Végtelepségbe, a Níránvába. De Kovács Lajos fantómát egy másik főgátnok keresztelzi: Dr. Horváth Ferenc, az intellektűs. Ennek a két fantómának a megdézésén áll vagy bukik a regény.

Kovács Lajos abafalvi legény nem éri jól meg a szül-falujában. Far, se apja, se anyja. A sógora kínzó szájából az árva konyerét, nénye, Marika (ez nevelt) felj már régóta Budán szolgált a méllóságosoknál. Lajos is vonzza a főváros esilgő felétevése. Újja már a reménytelen, trágás párasitumokká, magasabb kategóriába vágyik, Lajosécsé szeretne lenni. — „Fény esett a parasztrah”.

Dr. Horváth Endre, valami Kutató Intézet tisztviselője, eszmőrül már a pesti hazug, bűnös esilgőből. De fertőzöttnek érzi az egész úgyvezetett magyar civilizált levegőt. — Az ember lelke is fölbomolhat, megfertőzhető a levegőt, akár egy dög — mondja a második kötet 173. oldalán. Afele Tolstoj-i próféta-meglelételesség győtri, bár nem gróf és ninesnek ezerbolgái. Középszerűen dotált állami tisztviselő s örökli vagy tizenötzer pengőt ingatlanban. — „Ő olyan ember, aki résztelli, hogy van valamine? — így jellemzi őt a munkások előtt életvidám felsége (az ellentétje: csupa temperamentum, csupa karrierizmus), aki belekényesül szegény Endrét Budán egy emeletes villa építésébe. Horváth Endrét különben állt látjuk az építés alatt, még csak a távolban leng, mint egy hűdési árnyék.

— Az ember nemcsak akkor lop, ha élesen valamit, hanem akkor is, ha elfogadja, ami éri, hogy nem dukát? — ez az alap- vagy régesrégis az új villatulajdonosnak. Minden vágya: otthagyni a főváros, vidékre vonulni s ott három-négy hold-értök, üvegház, primörök, gyümölcsfák. Maga az elgondolász méltó Németh László ebző közt regényéhez (Emberi Színjáték és Gyász) s méltó a tanulmányról Némethhez, akinek a tanulmánytól már cleve egy epico-lyrico-többltet esilgőtlattak.

Két fantom közeledik egymás felé. Kovács Lajos beségőli a pestbudai forgatagba, felszipantja a világiarvosi proletariátus. Nőnye kedvese. Vodal betonmunkás-munkavezetője révén Lajos napjasmás munkát kap Horváthéék épülő budai villájánál. Rendkívül gondos és aprókékos, a Gyász szabotyzságával vetekedik a fővárosba sodródás, a barlangokban és piacokon közbörgés és a villaépítő kömfűves banda személynéke rajjai. Horváthéék, az élettől duzzadó, rokonszenves, igazi eszládi, de amellét erotikus bangulatot árszótt fűzőt potant budai menyevcske az épülő ház vívámjára. — De mindezt az életvágyak kontraszt és előkészítés a ház lappangó urához, a második fantomhoz, akire egyre csak várnak, aki egyre csak közelít s plene ezrel a közelítő esündéséggel fokozza súlyosát az atmoszférát.

De lássuk az álmatok, a „vak” akaratok hierarchiáját. Kovács Lajos álma az iparos ég, valami házeméteri kertlakás, felújítás, félfaluics véle illál, ahol rácsillog naponta és éjente Teri fehér úri-asszony-bőre. Teri, a ház „megessét” szobalánya. Horváthéék apjának, a gazdag zűsének, a Hochwart-cégnék üzlethez vágyik modellek. Az ő álma a Színház Elő. A két álom egymást lerontja. Teri megvált Lajost, a „buta parasztot”. Horváthéék álma a felkötözött burzözéria eszládi és társadályi fűsszkomfortja. Dr. Horváth Endre álma egy szelíd tájfalva által mérsékelt kert-akvárium. Itt is közböbbsíti egymást a két álom. Horváth Endre az álmai megmérgezője éjén. Szilveszterkor, a nagy dáráló után megmérgező magát. Ott akad rá hajnalban az álmai romjával tüzöz Lajos a földszint dolgozószobájában. Hőrg, Lajos bővűt végig keresi, hiszen azelőtt este „az úr” belkőre kötötte, hogy okvetlenül keresse fel. Az alkóshoz, ismétlem, kell valami az őszinte ajúlásból. De nemcsak én ismétlem, hanem maga szerző is, mert Lajosnak nagy

kerék holdvilágpiros fejébe a tüzvászok szegét út két látszólag független körülmény: a hajnali azert és a mérgezés.

— Szegény férég, ugyan mért tette, — tűnődött magában. — Csakugyan azért, mert a többiek táncoltak s neki kellett a bűnt viselnie. Ha eszében nem jutt, hogy az ér megkérte, akárhogy is, de keltse fel, mielőtt emegy, talán be sem mer nyitni. Ha azt nem mondja, még három érá is ott lehetve-tett volna, amíg fölfedezik. Vagy talán azért is mondta? — nyílt át Lajos fején. — De hiszen ez akkor olyan, — ridt őt már nem tudta végiggon-ber? Hogy mért, ezt már nem tudta végiggon-ber? Egész homályos volt a hasonlóság s a könyörület sző csemények véjájába, regényzárásakor.

Ime, Németh László hedőfi az eszme-injekciók, a mozi-kabóról látott a távlatot. Ez a „betévaltozás” a Gázslarban joldán sikerült, sőt ott sikerült igazán. Ott kevesebb volt az eredeendő híba, s így amíg Németh a 275. oldalán regény 271-ik oldalán, az utolsó pillanaton, szinte egyetlen mondattal mivel (A sokféle, sok úton siető ember közt...), leg ragyogóbb eszűre lökötten s a regényt is egy nagy eszűre lévegteti.

Ennek a regénynek a hibája: a fantomok csak félig látásosok, félig fényképek. Más a portré és más a foto guszaga. Zavar, ha egy képet baloldalt Grosz levélre rajzolok, jobboldalt pedig Duaguerre masinájára. Még az orryluk is más a látomásban, mint a fényképen. A látomás: ajúlás. A művész egy szent Korányi, egy fölfokozott „elésis” ember. A Bűn fantómjait guszba kötötte a szemétek „kules”-evidenciája. Pedig mennyi feltevése, mennyi kinkáborlaton helyezt! Németh László a helyzetet elsősorban stílusban aknázza ki s ebből a szempontból magasszerű, tiszta teljesítmény.

Bűn. Törésai főleg látomás-terések. A tavalló fantóm-jelenéségek közeledő Horváth Endre a megérkezés után eszkahmar elcsesztő mágiikus süngörzés után szerepet egy ó. n. fotoparasztyiát és átveszi a szerepet egy érdeklődőseé megforgatja a regény pályát, mint szavazó érvállomást vagy szénes eszládi albumot. Ez a látomásörös nemcsak Horváth Endrét teszi látóvá, hanem az író is. Horváth öngyilkossága (vagy talán kísérlete, ez homályban hagyja a szerző: gyomormossás után szél a meutatót a betegét a kórházba a reményből kiuntantó hitvessele együtt) inkább csak mechanikus ráadás a Tanu-utáziákra.

A fogalmak billentyűk, melyeknek lenyomásával (s itt a művészet kalóbjára) az élet szobrászi, festői és zenéi teljességét hozhatjuk mozgásba. A látomásos ajúlátat, az „elésis”, nem pótolhatja semmiféle lelektáni és eszláni integráció, ez a Dandaidák bordaja, míg három-négy billentyűvel utól lehet éri a végtelen. A Kovács Lajos lekén át-derengő felsőlövél: Teri fehér teste és Horváth Endre imolgyó sétéi, — mindebben van valami Kunt Hamson-i vagy Ambrus Zoltán-i finomság (inkább csak a megvilágítás kedvéért idézem e két nevet). Németh László sajnos e finomságokkal szemben (pl. Teriné) még egy-két divatos enged ményt, s ez az Emberi Színjátékhoz mérve felől és más vagy — visszafelé, holott őrá épen így „látólos” szépegek kifejlesztésére új feladat vár.

Ez a harmadik regény önként kánálja az előzőkkel az összehasonlítást. Az első problémák és letehetőségeken legzaggyalab, legmagyobbak a feszültségek és villanások; a második, szinte egy oedi pusi képletre van egyszerűsítve, bár még tovább lehetett volna redukálni; a harmadik a Bűn, a legalkáltsabb.

Ez a gazdag, mérész és mindig felajózt szellem idég megmutatta, miként kell éberlőnmödi s szeme akéri is nyitva volt, amikor aludt. Most-már fényleg megérdemelne egy eszkötözöttmá karcsányi álmat, egy eszkötözöttmü új alkotást.

Gulyás Pál

lóságáról és olcsóságáról híres borainkat ajánljuk karácsonyra és újvev

Sikerek, likörök, tea-rumok

Valódi kisütőn fött barack-és gyümölcs-pálinkák előnyös beszerzési forrása

Leitner és Dr. Kertész

Itálruházh, Várospi-bérházh.
Rákóczi út 17—19. — Tel: 320.

ŐSZI ESŐ

Irta: Sánta György.

A járdát magyar fűd,
melyre már
a villámotlan ég se haragszik,
im újra begubózik
lassanuló heringlete
téli gubájába.
Erzem az elmuló táj
keserű avarcét
és a hulló seljefonolnak gubancán
vergődő, őszi embert.
Látom elrontott örök féltveinek
összeferkált gyermekrajzainak
kúza unalmát;
és tapintom a tarka és balga dolgok
szürke viszáján
a készülő Sors
egyre sötétebben belénk szöbődő
átvetőjét:
a Halált.
Víz! Víz! Víz!
Hogy szakod egyre
völgyre és hegyre
ez a cseppfolyós, álmos szürkeség.
... De Madridt'gi?
... És Páris füstöt, mint a Vécuo!
És London szíve dermed,
miként a hűltött bomba.
Ó, szegény Európát!
Szegény Jézus!...

Jobb volna tán
fejem nyakomba húzva
befelédordulva aludnom,
mint a barna medve.
Nézd, hogy veri a tetőt,
a kertet és temetőt,
Hogy mosso-mossa
ortós létráról,
csakágy félbáltról,
a Holdat és Napot,
a tiszta planéták csillagképeit,
mint ócska tapétát
a bolsevik szabafestőt?
Hogy paskol mindent
viszra a földbe:
bokrot, bogarot,
lézngő levelet;
a jómagát kint a bakkal,
engem itt bent az ágyban
főlelőnfigyeltől, írgalmatlan
liténiában...

Csak egy emberrel nem bír,
aki most is lobogó hajlít
tűzét kálitva szalad
az eldortt erdőn,
csutornis kabójta alatt
valami féltett gondolat
tomasi parázsán!
hogy — bár minden hiába —
mégis
még hisz egy szebb világban
és mindent kezd elárulni...
... És fut-fut, rohan
esőn, ködön, körszélben
szürkeszfényű szövet
a sötét ősz
270 fokos köznövénynek
jéges rongybaiba csavartan
hurcolva
örökké
holhatatlan...

Boldogtalan barátom!
Szegény örült!

H A L O K

E B É D L Ö K

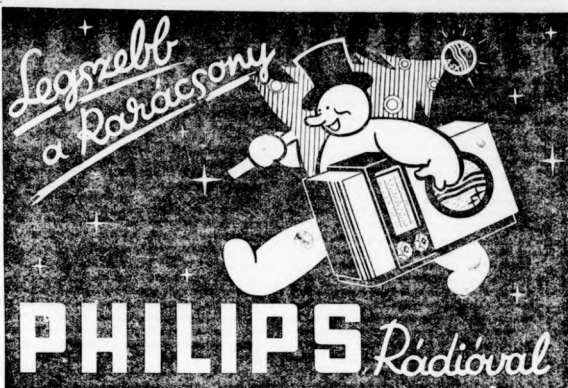
U R I S Z O B Á K

KOMBINÁLT BEREZDEZÉSEK

**Budapesti
Bútorszalon k. f. t.**

Budapest, VIII., Baross-utca 21.

Nagy választék. Kedvező részletfizetésre.
KÉPVISELŐNK RAJZAINKAT MEGHÍVÁSRA
DÍJMENTESEN BEMUTATJA.
Szobabútor vásárlása esetén —
vasúti költségét visszatérítjük!

A fenti készülékek kaphatók

Miletics Boldizsárnál

Rákóczi-ut 5. (Törvényszék m. lelt) Telefon: 202.

KAPITALISTA A TANYÁN

MÓRICZ ZSIGMOND ELBESZÉLÉSE

A háború utáni években még két hold szőlőm volt a kis tanyán. Rossz, régi szőlő, még a filoxéra előtti időkbelől. Nyolcven centime-
terre voltak ültetve a sorok, a fűrt soha be-
nem ért s a borát olyan volt, hogy abból senki
sem ivott. Savanyú volt. Folyton készültem,
hogy kivágatom, de volt nekem két öreg szőlő-
műnkásom, azok nagyon lebeszéltek. Azt
mondták, hogy bor, bor, jobb állat, mint a pet-
rolum. Így aztán évről-évre maradt.

Most 10 éve, egy tavasz-napon kimegyek,
hát hármam dolgoznak a szőlőben. A két öreg,
meg egy fiatal. Az öregek oly öregek voltak,
hogy még a háborúnak sem kellettek, a fiatal
meg akkor került haza a nagy zendülésből.

Szívesen fogadtam az új munkást és sokat
ácsorgattam mellettük. Ők úgy gondolták, azért,
hogy szívessem a munkát, pedig én csak azért
akarta-m venni a szőlőművelés címén végzett
kaszinózásban. Ha én megállottam köztük, a
kapák is megállottak, csak a szőlőlevelek sus-
torogtak meg a nyelvek.

A fiatal munkás, bizonyos Abris Mihály, ki-
tűnő mesélő volt s a két öreg kitűnő hallgató.
Elvezet volt nézni, ahogy Mihály nekikehült s
beszélt, az öregek pedig pipát tömtek s hallgat-
tak. Az egész világáború lefolyt a szőlőben
újra meg újra s az én nagy örömemre nem is
akart befejeződni. A három ember egy hét
alatt egy holdat művelt be.

Tavasz volt, első kapálás. Még nem laktunk
kinn s a következő héten úgy esett, hogy nem
volt időm kimenni, azért szombat este meg-
szóltattam Abris Mihályt.

— Nézzé csak, jöjjen csak, valamit akarok
mondani.

— Halljuk, — mondta Mihály.

— Én a jövő héten nem jöhetek ki, hát azt
akarom mondani, vállalják el a hátralevő hold-
átáljában.

— A' mögöhet — bólogott Mihály. — El-
pártolom.

— Egyedül?

— Egyedül, nagyságos uram, egyedül.

— Nem lesz sok?

— Nem. Megjósniálom én egyedül, egymagam
is.

— Osztan mit kér érte?

— Hát, nagyságos uram. — Mihály művelt
ember volt, tudta, hogy kell uralak beszélni,
a „nagyságos uramat” nem lehet kiírtani a szá-
vából. — Hát nagyságos uram, készíts lelkem,
én hőt szegény ember vagyok. Nincs több ru-
hám csak ez az egy őtő, aki rajtam van.

Megvetően nézte végig magát az egy „ötö”
ruhát, ami nem is ruha volt, hanem katonai
uniformis. De olyan, amely már kiszolgálta az
egész háborút és az orosz fogságot s legalább
három karantént, ahol mindig kifőzték s már
írta meg mint a szita és lógott rajta mint az
angyalbőr.

— Tetszik tudni, épen akkor tört ki ez a
büdös háború, mikor szabadulóban lettem vóna.
Három évet szolgáltam, most kasszárnya-tőlük,
őtő a fronton, meg még kettőt a muszkáknál.
Mikor most hazagyöttem, nem lettem én itt
semmiféle szülemet, a 10 év alatt elmentek
szegények. Nem is hagytak rám se feledet, se
semmi... Hát én rám nagyon rám fér egy kis
kereset. Hát ne sajnálja tőlem a nagyságos úr,
mert please házasodni is akarnék.

— Na jól van, Mihály. Nem sajnálom, csak
végezze el becsületesen és meg ne szakítsa
magát.

— Nem lesz hiba, nagyságos uram.

Készítotunk, megegyeztünk és nagy lelki
megnyugással mentem be Pestre.

De szerdán jól szaktítottam magamnak és a
délután hajóval kimentem Leányfaluba, mi
csinál az én egyszál munkahadseregem. Ót ora-
kot érkeztem meg s keresem a szőlőben, nem
látom. Végre megtalálom, ahogy ott hever a
szőlő sarkában nagy édesdeden sütteti magát a
nappal.

— Mi az, Mihály, maga hever?

— Mit csináljak, nagyságos uram?

— A teremtet, dolgozzon.

— De mit?

— Három ember munkáját kell elvégeznie,
fogja meg a kapanyelét. Hogy lesz kész a hé-
ten?

— Mát megvan.

— Mí a fene!

Kisült, hogy mióta kezefogtunk, ő azóta
éjjel-nappal dolgozik s a hold szőlővel szerdán

A szabadalmazott friss tejszinnel gyártott

déli 1 óra körül készen is lett. Már nincs más dolga, csak kipihenni a fáradalmakat s amit láttam, el is volt számvára rá, hogy szombatig ott pihen, amíg éj ki nem jövök.

Csúfult tett engem ez az Ábris Mihály, gondolatban magamban, de a szőlő be volt karaszolva. Éppogy mint az első hold.

Nem mondatnám, hogy el voltam ragadtatva. Nem szeretnek ezek az emberek dolgozni. Miféleképpen, a Hegyalján, nem így művelik a szőlőt. Ezek a világrét sem vennék a kezükbe kétágú lapát, csak éppen a fűvet irtják. El is magyarázgatam nekik a különbséget a kétféle munka közt s ő azt meg is hallgatta ellentmondás nélkül. A fizetést felvette, de én is bosszút állottam rajta, mert a következő kapálásra megint háromjukat hívtam be, hogyha már ki kell adnia a pénzt, az öregek is részüljenek belőle. Sohase tett rá megjegyzést: ő is így tartotta rendjén valónak.

De szűret után, mikor a mustot is eladtam s itt volt az ideje, hogy félre beköltözünk, megint megszólított Mihályt:

— Jöjjen csak, Mihály, monddok megint valamit... Vállalja el ennek a szőlőnek minden munkáját: felbe.

— Hogy érti azt a nagyságos úr, hogy felbe? — En adom a szőlőt, maga a munkát. En adom a permetező anyagot, maga elvégzi a permetezést. Én a raffiát, maga a kötözést. Ha aztán termés lesz, annak fele az enyém, fele a magáé.

Mihály elgondolkodott: — Nem tehetem. Nincs kitérőtársom. Nem tudok én egész estendőben ingyen dolgozni.

— Rendben van. En magának minden szombaton kitéztem a napszámot, mintha napszámában dolgozna. Ha aztán cladjuk a mustot, levonjuk belőle a kifizetett összeget, a többit maga megkapja.

— De hátha nem lesz annyi termés?... hogy kitéljen belőle a napszám?

— Nem baj. Ha nem lesz annyi, nem fogom magát perelni a többletért.

Rámérett a szemem sarkából. Megfűrt, széj-eljontott.

— Hun fizeti ki ez magát a nagyságos úrnak?

— Nem értette a dolgot, nem akart költönni állani.

— Nem muszáj megválaszolni. Gondolja meg. Mi karácsonyra ki szoktak jönni, addig van ideje. Akkor majd megmondja.

Ugyis lett, karácsonyra kimentünk ünnepelni a havat és a telet.

Mihály beállított: — Meggondoltam a dögöt.

— No, halljuk.

— Ahogy a szőv... Felbe... de a nagyságos úr kifizeti a napszámokat...

— Rendbe van.

— Hát így elpartolom.

Írást is kért s kapott. Abba a legnagyobb gondnal fogalmaztam meg mindent, ahogy a szőv volt. Összehajtozta az írást, köszönt s kiment a szőlőbe. En csak néztem örömmel, ahogy lépkedett a hóban a tökélek közt. Ez már gazda. Ez már gondolkodik.

Tavasz nyíltával, ahogy kijöttém, a szőlő már meg is volt metszve. Még nyitni nem lehetett, mert fagyott volt a föld s hó bujdosott a hantok alatt.

Mihály felvette a metszés díját s mikor újra kimegyek, megvan kapálva a föld. Kétágú kapálással mélyen csak ányozva.

Rámkacsint s azt mondja: — Ertem én már a nagyságos urat... s odaintett a mély művelésre. Tudja a nagyságos úr mit csinál.

Égész évben nagyserűben dolgozott. Fureszt átalakult vettem észre rajta: gazdájá lett a szőlőnek. Ott lakott benne. Minden szabadidejét ott töltötte. Két hold szőlő nem foglalja le minden idejét egy ilyen öreg embernek, pláne a sürgős munkákra napszámokat is hívott, mert megmagyarázta, hogy annak idejében kell elkészülni... Akármilyen messze dolgozott is napszámában, éjszakára megjött és egész éjjel őrizte a szőlőjét, szinte kézzel húzta kifelé a leveleket. Fújta, hogy jobban égjen az élet tüze.

Mikor a szőlő virágzott, egy reggel kód volt. Aznap nem ment munkára, még a nap föl nem süttött. Reszkette nézte, nem tett-e kárt a kód a virágzásban.

Ha szárazság volt, majd megbomlott, mi lesz

NÉVJEGYEK

A LEGSZEBB KIVITELBEN A

RÉSZVÉNY-

NYOMDÁBAN

(KÉTTEMPLOM-KÖZ)

a szőlővel. Hirtelen sok eső jött, akkor még jobban szédeltél, nem ért-e a szőlőnek. Peronoszpóra mutatkozott, már kavarta a bordólevet és permeteztet.

Egy nyári vasárnapon új ruhában állított be: — Mi az, Mihály? Tan lakodomba készül? — Resteltem mind azt az ócska zubbonyt. Hiteleb vettem... Megmutattam a szabónak a szűret, rendben valónak ítélt: adott rá egy ruhát.

De a legfureszabb az volt, hogy kezdte ki nem szedni a napszámot.

— Nincs szükségem pénzre? — Hadd maradjon szűretre. Mer' osztán nagyon hibázna, ha nagyon sokat levonna a nagyságos úr.

Már nem akart a kapitalizshoz nyúlni. Tökét gyújtott.

Akkor volt a szárazság. Két hétig egy szem eső sem esett. Jön egy vasárnap az új ruhában s mondja:

— Templomban vótam.

— Ne beszéljen... Mikor volt utoljára? — Mikor a százzaddal kirendeltél misére... Kálvínista vagyok, de menni kellett... Magam kedvéért nem is tudom mikor vótam valaha...

— Aztán könyörgött a jó Istennek? — Nemigen esett jól.

— Miért? — Hiátam mögött ül egy vén ember, az úgy ordított, majd beszakadt a fülem. Mondtam is neki, ne bögjön anyira, nem süket az Isten.

Azzal elment a szőlőbe és nézte a fűrtököt. Ha szemmel verni lehet, talán gyógyítani is.

De úgy látszott, érdelem volt templomba menni, elhunyt a szárazság s Mihály egyre vidámabb lett. Egy este bizalmasan szólt:

— Nagyságos úr... Most nagyot monddok... mánn nemigen veszem el a jányt...

— Miért? — Hát... Minek egy ilyen világkódúsa... Mit csinájjak egy kódúsból kettőre... Kapok én már fejfebbvalót is... Most is olyan szép szeretém van, de olyan... övezgássonny... hétt hold földje van...

Kiesit be volt borzova, csillagott a szemem, beszédes volt.

— Tudja... ha az embernek van valami kitálatása... egész másképp nézne rá... Jövőre is ide tetszik adni a szőlőt?...

De ősz felé nehéz idők jöttek. Szűret előtt lecseset a bor ára. Mindenfelé jó termésnek mutatkoztak s azok a kutya újságok is csak olyanok irkáltak, amilyen romlik helyben az ár. A tavalyinál már felét is alig érték. Mihály olyan lett, mint akit ligyöztek. Újra előkerült a barakaruba, még vasárnap is.

— Azt mondja egyszer: — Soha én nem tudtam, mi az ócsakai gond. Világéletében úgy aludtam én mint a tej. Most esik te tudom, hű áll a fejem. Ezek a betyár borkereskedők már veszik a mustot előre, de oly semmi áron... Nekem is kínált a kocsmáros, hogyha kell, ad, felírja. Majd fizetek szűret után... De most igazam meg, osztán dufláját adjam majd érte?...

Sajnáltam szegényt. Az ára becsesett. Már egész kapitalista lett, már végigszenvedte a piachangulatokat, az áralakulás borzalmait.

Vigasztalni akartam: — Nem baj, van szép szeretője. Majd megvidámítja.

— Afenét... Nem kell nekem szerető... van nekem elég gondom. Azzal hálók, azzal kelek.

Szűretkor, a prés mellett őszintén megvalotta:

— Tudja, mit sajnállok, nagyságos úr?...

hogy azt a marhaságot csináltam, hogy nem szedtem ki több pénzt előlege a napszámra... A nagyságos úr pedig adott volna... Mert a nagyságos úr jó ember... Mikor hazajöttem, mondták, hogy csak ide kapjak be, mert bontod, aki a nagyságos urat be nem csapja... itt mindig dúlka napszám volt... én meg olyan ökor vótam, hogy csak arra spórtam, hogy több maradjon a termésből.

Az a fureszág történt, hogy éppen a szűret alatt emelkedni kezdett a bor ára. Ettől hirtelen megvidámított s jón hozzám:

— Nagyságos úr, tessék csak idefigyelni... Ne adjuk el még a mustot... Szentendréen van egy kocsmáros, az ad kölcsön hordókat... Pince van... tegyük el, nem kér enni...

Megjelent a kapitalizmus jellemző tünete mála is: a spekuláció.

Beletemtem. Azonnal szekeret szerezett a ki-horta a hordókat. Egy liter se akart kiadni. Disznótornál és szűretnél a gazdának folyton kóstóltól kell küldeni. Ő nem adott senkinek egy kortyintást se, s iryigen nézte és pontosan felírta, hogy én a magamból kiemk nymitvaltam ki, hogy ezt a feleslést levonja az én részemből. De még azonfölül megis dorgált:

— Isten ellen való... vétek adni... Tavaly meg nagyon megköszönté, hogy egy literet kapott minden munkás.

Mikor a must mind lenn volt a pincében, megelégedetten dörzsölte a kezét. Szép termés volt. Ha én lehetne adni jó áron, szép pénz ütne a markát...

— Spórol a lakodalomra? Mi van a jányval? — Ah, jány... — legyintett. — Nem törődök én a jányval... az csak olyan idejtség vót... az ember begyullad, akkor kapkod fűhő-fához... Visszajárt a szép szeretőm, de meg másik is került... Ha akarom, egy harminchaldas gazda is hozzáadja a jányát... mert van ám ezekben szemük... minden paraszt megnézte, hogy mivel én a szőlőt...

Orszoroszághban tanútam, annak a déli ódalán sok szőlő van... Uram, ilyen szőlő nincs még egy, ahogy én ezt kirepárltam, csak még trágyáznál kell... önti ez a bort... Sok rossz szőlő van a határban, nem bánák, ha megszakítják magukat benne.

Szűret után a bor ottfejték a hordókban. De valami nem nagyon tetszett: minden nap több lett.

Hű fene, mondom magamban, baj van. Ez már megtanulta a kapitalizmust mindenfélét, már a manipulációt is tart.

Epen vége jött, mondom neki: adjuk el. — Ő nem. Ő karácsonyig nem ad el egy literet sem. Ha én akarom, osztozunk, ő a magáét érzi.

Hát én eladtam a magamét s ányujtottam neki a pinceculost, azzal beköltöztem családdal a városba.

Csak februárban jöttem ki legközelebb. Ábris Mihály sovány volt, sápadt volt, mérges volt.

— No, nagyságos úr jól kiabarált velem. Azóta se vót olyan ára a borknak. Tudott a nagyságos úr valamit: azért adta el.

— Maga még semmit se adott el? — De. Ötöt eladtam a kocsmárosnak, három meg egy szentlászlónak... Még a hét-hektós megvan... De más itt a bibi... Nem mondta nekem a nagyságos úr, hogy ez olyan fene rossz bor... Aki megvette, az többet nekem nem köszön... De én se reflektálok rá jövőre...

— Hát mit csinál vele? — Csapok egy nagy lakodalmat s megiszuk.

— Olyan nagy gazda házához házasodik, ahol hét hektórt isznak meg?

— Nem... egész elveszem a jányot... Szegényhez szegény dukál...

Következő estendőn kivágtam a szőlőt. Igaz, bötérmő volt, de sávaný mint a malet. Bár ezt is ki lehetne vágatni s újat ültetni helyette...

Mihály azonban nem itta meg a hét hektó bort a lakodalmon, hanem cseleszté hét malacért. A felesége fölvenné s most két jó lóva van s fuvarozásból vitán él.

A kapitalizmusnak búcsút mondott, mert éjszaka nyugodtan szeret aludni.

NINCSEN PÁRJA...

A 38-AS BAKA IGAZI KÉPE
(Amilyenek más látta)

Egy másik eset Galiciában történt. Egy cseh zupás manipuláns végtelen lehorodta egyik Kecskemét-künyvisi szakácsukat. A többek közt azt is mondotta neki: „Disznónak se való az étel, amit főz, nem „kultur embernek”. A szegény szakács, mit volt mit tennie, szó nélkül tűrt a gorbombáskodást. Néhány percel ekkor a konyha felé vitt utam. A szakács menten elpanaszolja az esetet. Megköszöntem az ételt. Kitérő ízü „papríkás” volt. A kitérő ízt a kellő mértékben használt paprika adta meg, elvévén ennek erejével a mozgókonyha oly sajátosságos mellékzét. Nem szóltam a szakácsnak semmit, hanem tüstént az ezredesz mentem, ki éppen sétára indult. Hozzácsatlakoztam és séta közben, minden előzetes bevezetés nélkül, a kritikus konyha felé hívtam. Tudtam, első dolga lesz megkóstolni az ételt s ha ízletes, enni is belőle. Így is történt. Kért a leminősített paprikásköt. Az én szakácsom remegve „mert” egy talba. Nyilván azt fogta az étel, befűt neki a zupás s már kint eszi meg a menázsit a legelőretolható állásban. Szervusz neked jó szakácsmesterség!

Megkóstolja. Egyet böffent az első kanálnál s a rendes adag paprikást néhány perc alatt elfogyasztotta. Aztán a forduló az ámuló szakáchoz s atyai szeretettel megveregette a vállát s ezt mondotta: „No, fiam, ez jó volt, magyaros volt, derék fiú vagy!” Az én katonám szemébe hirtelen könny szökött. Gyorsan gördült alá azon a szép, piros, egészséges arcon. Úgy szerettem volna felfogni s aranykeretbe foglalva odaátítani az a néhány, egyenesen a szív legtitászból mélyéről, a legizagabb szeret, tisztelet forrásából fakadó könnyesepett Fleischmann ezredes hősi mellére, melyet oly sok megérdemelt kitüntetés díszít már.

Szép dolog is, önértzet fejlesztő az, ha egy

OKOS GYULA, a Mollynári ezred tábori papja igazi, a hős titolok közül származó magasrangú tiszt nemcsak megelégszik, de izletesnek, zamatosnak tartja a jó magyar baka főztjét (igaz, hogy jó hazai „fajsi” paprika volt benne) s egy cselák zupás pedig ledisszózza érte. A dolagnak folytatása is volt. Egy cselák zupásnak sem volt kedve aztán kritizálni többé a magyar baka főztjét.

Hareteri működésem alatt alig találkoztam tisztel, pláne törzstiszttel, aki jobban becsülte, értékelte a magyar baka összes tulajdonságait, teljesítőképességét s ennek védelmére, megbeszütésére bármikor s bármily helyen is szót merjen emelni. Fiatalabb tisztjei előtt hányszor hangsúlyozta: „Uraim, figyeljék meg a bakát, mondásait, megjegyzéseit, egy-egy elrejtett ötletet kijelentéseit, köznyelven az ú. n. „bakaköpeéseket”. A magyar paraszt-baka egyszerű józan esze, a maga kis körében legtöbbszor meg tudja találni a legbonyolultabb helyzetű kulesát, szinte azt mondhatnánk „stratégiai” címés találekonyosságával”. A lóvészárókban járva, akárhányszor megkérdelzte egyikőtől is, másiktól is, rámutatva az elenséges hadállásokra: „No, fiam, hol kezdenéd őket ki„szingálni”? „Ahun a legerősebbek”. „Miért fiam”? „Hát otthon is, ha a gyengébb legényeken kezdődik el a verekedést, mi kapunk ki,

de ha az clejére csaptunk le hirtelen, a többivel megbirkózni csak olyan maródi vizit volt számunkra”. Sokszor hangoztatta, hogy ilyen kérdéscire még magyar bakától ügyetlen felelet nem lapott. Különösen nagyra becsülte a baka tájékozódási képességét, megfigyeléseinek pontosságát. Hányszor hangsúlyozta, hogy a legtöbb magyar paraszt altisztet *térkép nélkül* biztosban agg a meri küldeni ismeretlen vidékre, bármily küldetésbe mint sok, a térképpolvasásból kitűnően levisz azok. „Kriegskadettot”. Sokszor mondogatta, hogy a magyar baka útközben talán beszélni tud füvel, fával, virággal, madárral. Azok igazítják útba. Bizony, alighanem így van!

Amerre én járok, még a fák is sírnak! — mondja a népdal is. Talán most különösen megteszi ezt fű, fa, virág is.

Hissen ezeken kívül ki haratozná be könyveivel azt a sok sírhalmot ott a nagy temetőben: a Kárpátok bércem, a Dnyeszter, a Bug, az Isonzó partján.

Ha más is ilyenek látja a magyar bakát, akkor nyugodtan aláírhatjuk: Ez a magyar katonai igaz képe. Maradjon is ez még ezer és ezer évig.

Antik bútor, poltturos bútor, lakkozott bútor

mindenki maga poltturozhat teljes szakértelem nélkül a Házi Polttúrral, 1 üveg 80 fillér. Egyedüli elárústó hely

Páratlan kedvezmény a Kecskeméti Lapok olvasóinak!

A tóváros egyik elsőrangú családi szállodájával, a csendes és központi fekvésű

István Király Szálloda

(VI., Podmaniczky - u. 8.) igazgatóságával sikerült olyan megállapodást kötnünk, hogy olvasóink 20 százalékos kedvezményrel kaphatják a szálló minden modern komforttal (hideg-meleg folyóvíz, központi fűtés, telefon, lif, stb.) berendezett ragyogó tisztá szobáit.

A százalékos kedvezmény igazolvány alapján vehető igénybe, melyet a Kecskeméti Lapok kiadóhivatala állít ki a jelentkező olvasók részére.

Vásároljon karácsonyra és ujévre az Első Kecskeméti Szőlő- és Gyümölcs-termelő Szövetkezet üzletében

Fő-tér.

Népbank-palota.

Legjobban szerezhetők be:

Sajáttermésű
kítűnő
borok

sajátfőzésű
pálinkák

és konyakok

Márkás

likörök

és

pezsgők

Elsőrendű

tea-rumok

szezonszerinti friss

gyümölcsök

Friss dióbél kilogramja 3 P 50 fillér.

Megdöbentő adat Kecskemét elszegényedéséről

Mit jelentett a betétállomány békében és a jégverés után?

Kecskemét idei exportstatisztikájának értenedese adatait az országos közvélemény tévesen ítélte meg. Gazdasági viszonyainak ismeretének híján ezek a tagadhatatlanul biztató számok könnyen kelthették azt a hitet, hogy Kecskemét ma is a leggazdagabb magyar város és lakosságát egyévi bő termés jóléthez juttatta. Ezzel szemben utalunk kell arra a néhány számról, amely a kecskeméti betétállományt, illetve a fejenkénti átlagot mutatja és amely lakosságunk elszegényedésének szomoró bizonyossága.

Gazdasággal már békében sem diseledhetünk, mert a háborút megelőző években Kecskeméten egy lakosra évi 340 pengő betétállomány esett, ugyanakkor, amidőn Veszprém-ben ez az átlag 1876, Esztergomban 1861, Szombathelyen 1749 pengő volt. Köztudomású, hogy a világválság legérzékenyebben az

agráralkosságot és az agrárjellegű városokat érintette és ez az oka annak, hogy 1930-ban a betétállomány Kecskeméten fejenként 109 pengőre csökkent. Nálunk nem a gazdasági válság, amely legkatasztrofálisabb éve: 1932. és 1933. jelentették a betétállományban a mélypontot, hanem a jégverés, amelynek következtében mezőgazdasági lakosságunk utolsó termékeit is felélté, úgyhogy 1935-ben a fejenkénti betétállomány 54 pengőre csökkent, holott Szombathelyen még 1935-ben is 423 pengő, Esztergomban 339 pengő, Pécsen 288 pengő, Kalocsán 262 pengő volt a betét fejletlaga. A fenti számok mindennél meggyőzőbben mutatják, hogy egy jó esztendő nem állíthatja teljére Kecskemétet. Tökében az országnak szinte legszegényebb vidéke vagyunk és ezért indokolt, hogy ezt a körülményt illetékesek kellő figyelemre méltassák.

Csökkenteni kell a gyümölcs-pálinka adóját

Matolcsy Máttyás dr. a szeszkerdekről

Megérdemelt nagy érdeklődést keltett, beható figyelemmel kísért értékes előadást tartott a napokban a szesztermelés időszerű kérdéseiről Matolcsy Máttyás dr. országgyűlési képviselő. Az alapos tanulmányokra való előadás teljes anyagát Matolcsy Máttyás dr. volt szíves a Kecskeméti Lapok rendelkezésére bocsátani, adja is, amíg teljes egészében megjelenik a *Közgazdasági Szemle* legközelebbi kötetében.

Az előadás ismerteti a szesztermelés egész struktúráját, foglalkozik a pálinkatermelés hanyatlásainak okai, a szesz kivétel alakításával és a szesztermelés állampénzügyi vonatkozásaival. A bortermelés és a „kisüst” mai helyzetével. Matolcsy Máttyás dr. nemzetgazdasági és szociális szempontból fontosnak tartja, hogy a bortermelés nyers anyagai (törköly, borseprő,

gyümölcscefre, gyenge minőségű bor) felhasználtságok, mert ellenkező esetben örökre elvesz és a kis szőlőbirtokos existenciájukat 30—40 pengőnyi jövedelemtelő fosztja meg.

Pontos számításokat közöl az előadás az ipari és mezőgazdasági szesztermelés költségéről és közterheiről és hangoztatja, hogy a szeszadó leszállításával a termelés realis jövedelmezőségét biztosítani kell. Végös következtetéseket gyánált Matolcsy Máttyás dr. az alábbiakat javasolja:

1. A noha amerikai bortermő szőlők kötelező ártóltása.
2. Fél millió hektoliter ártartalmú állami borraktár építése.
3. A gyümölcs-pálinka termelési adójának 40 százalékos mérséklése.
4. A mezőgazdasági és ipari szeszgyárak által

BABONA, „TURÁN“

hogy a külföldi áru jobb, mint a magyar. A

iron a legfinomabb grafitból gyártott legjobb magyar iron. Ezt kérje mindenütt. GYÁRTJA: SCHULER JÓZSEF R-T.

termelt és nem fogyasztási célra eladott szeszek enyve (literenként 6—7 fillér) megadóztatása.

5. Az ipari szeszgyárak termelési keretének szűkítése.

6. Új mezőgazdasági szeszgyárak létesítése. Matolcsy Máttyás dr. szerint beható vizsgálatok azt mutatják, hogy az évek óta megoldatlan szeszkerdes a fentiek szerint nyugvóponttra juttatható.

Meteorológiai műszerek a kecskeméti tanyákon

Megemlékeztünk már arról, hogy a Növénytermelési Hivatal a Gazdasági Egyesület javaslataira hat kecskeméti gazdaságban homok-talaj feljavítására kísérleti telepet állított fel, mely gazdaságokat a Növénytermelési Hivatal lát el műtrágyával és összes vetőmagokkal. Most felszerelték ezen kísérleti állomásokat meteorológiai műszerekkel, amennyiben maximum-minimum hőmérőt, csapadékmérőt és szélirány mutatót kaptak a gazdaságok és így az időjárásra vonatkozó tapasztalataikat napenként jelezgethetik a műszerek segítségével.

Csöves tengerit darál,
kukorica-szárát apróra tép
száraz állapotban a
OLAJMALOM

Nagykőrösi-ut 222a.

Telefon 426.

A Kecskeméti Konzervgyár

GYÁRTMÁNYAI VILÁGHIRŰEK

Kapható minden jobb csemegeüzletben

Januárban kezdődik Kecskeméten a baromfitenyésztési tanfolyam

A földművelésügyi minisztérium nagyszabású terv megvalósításán dolgozik; fel akarja térni a helyes baromfitenyésztésben rejlő nemzetgazdasági értékeket. A nagyjelentőségű terv vitéz Ottó Ernő m. kir. gazdasági felügyelőnek a földművelésügyi minisztérium osztályvezető-jének elgondolása.

Az első lépés a terv megvalósítására a keltető központok felállítását volt, ahonnan hente-ként a naposibék ezreit osztják szét. A csibék szétosztása után gondoskodni akarnak a helyes csirkenevelésről is tanfolyam megrendezése által.

A napokban véglegesen megállapították az 1937. jan. 11—19 között Kecskeméten tartandó tanfolyam részletes előadási tervezetét. A program a következő:

Január hó 11-én. A baromfitenyésztésről általában és fajtaismertetés. (Két óra, 5—7.) **Báldy Bálint** m. kir. gazdasági felügyelő.

Január hó 12-én. Fontosabb tenyésztési tudnivalók és tyúkfellet tenyésztése. (Két óra, 5—7.) Előadó: **Báldy Bálint**, m. kir. gazdasági felügyelő.

Január 13-án. Pulyka-, lúd-, kacsá- és gyöngytyúk-tenyésztés. (Két óra, 5—7.) Előadó: **Báldy Bálint**, m. kir. gazd. felügyelő.

Január 14-én. Természetes és mesterséges keltetés. (Egy óra, 5—6.) Előadó: **Takáts László** keltetésvezető.

Természetes és mesterséges nevelés. (Egy óra, 6—7.) Előadó: **Waidits Mária**, baromfi-telepvezető.

Január 15-én. Baromfiólak építése és berendezése, kifutók. (Két óra, 5-7.) Előadó: **Körössy Dániel**, m. kir. gazd. s felügyelő.

Január 16-án. Baromfiólak okszerű takarmányozása és hizlalása. (Két óra, 5—7.) Előadó: **Körössy Dániel**, m. kir. gazd. s felügyelő.

Január 18-án. Baromfiak állategészségügye, fontosabb betegségei, elősködők és az ellennük való védekezés. (Két óra, 5—7.) Előadó: az Állategészségügyi Intézet megbízottja.

Január 19-én. Baromfiak értékesítése való előkészítése, értékesítése és árusítmere. (Egy óra, 5—6.) Előadó: **Lásdhrhelyi Gábor**, m. kir. külkeresek hiv. felügyelő.

Keltetőközpontokról és állami akciókról. Tanfolyam befejezése. (Egy óra, 6—7.) Előadó: **vitéz Ottó Ernő**, m. kir. gazdasági felügyelő.

Kecskemét baromfitenyésztő közönsége, egész gazdatársadalmi körében nagy érdeklődés nyilvánul meg az előadás iránt. Az előadások délután 5—7 óra között lesznek az Okkollégium Uránia termében. A tanfolyamra jelentkezni lehet a Baromfikeltető Központban és a Gazdasági Egyesületben.

SZÍNHÁZ

Csárdás

A színpadon hatszor láttuk felírva ezt a szót: Csárdás, ami azt jelenti, hogy a minden színpadon nagy sikert aratott operett egymásután hatszor kerül színpadra. A premier forró hangulatából azt kell jósolnunk, hogy ez a Kecskemét honosának látszó széria rövid lesz és még sokkal többször kell majd másorra tűzni. A nagy-nagy sikerre teljes mértékben rászolgált a darab, mely hangulatos meséjével, édes zenéjével az első pillanattól befurakodik fülünkön át a szívünkbe és rászolgált a dírekiú is, amely fényűző kiállításban, anyagi befektetés nem kímélve hozta színpadra. A szereplőkre is ráragadt a várakozás láza és valamenyien talán idei legjobban átgondolt alakításukat nyújtották. Hont Erzsé szűttal már csillogón tiszta szopránjával, nemesveretű játékaival és nem utolsó sorban franciastilű ruháival a jó vidéki

színpadok hívóját messze meghaladó alakítást adott. Nem maradt el tőle Jatzkó Cia sem, aki őrödi szelvedbűrségével olyan angvult tud lenni, mint egy remekbekészült porcellánbába. A férfikar élén ezúttal Szokoly Gyula áll díszkeret humorával, jól felépített táncával. Bende skatulyabolelórántott hódító eleganciája, Sólyom férfissága, Selmezy találó maszkiá most is sikert hoztak. Piller is megfelelt, bár több „ziccert” kihagyott. Általában: pompás a darab, pompás az előadás. Alig lesz a városban valaki, aki meg ne nézné.

(h. e.)

A színház heti műsora:

—o—o—

December 25-én, pénteken délután 3 órakor: *Csaroványi*, operett.

December 25-én, pénteken délután 6 órakor: — A néma levele, vígjáték.

December 25-én, pénteken este 9 órakor: *Csárdás*, operett.

December 26-án, szombaton délután 3 órakor: — *Bücsükerülő*, operett.

December 26-án, szombaton délután 6 órakor: — *Urilány, vigjáték*.

December 26-án, szombaton este 9 órakor: *Csárdás*, operett.

December 27-én, vasárnap délután 3 órakor: *Várnai hercegnő*, operett.

December 27-én, vasárnap délután 6 órakor: — A néma levele, vígjáték.

December 27-én, vasárnap este 9 órakor: *Csárdás*, operett.

December 28-án, hétfőn: *Csárdás*, operett. *Piros bérlet*.

December 29-én, kedden: *Csárdás*, operett. Zöld bérlet.

KULTURA

könyvkereskedés

Telefon: 771. Postával szemben.

Kálvin-tér

Kecskemét városi híros barackpálinkája

legelőnyösebben beszerezhető:

Leitner és dr. Kertész Itálruháza Rákóczi-ut 17-19
Kun Samu csemegekereskedés Szabadság-tér 2.
Beretvászalloda, étterem, Nagykörösi-utca 1.
Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Tatay-tér 1.
Italcsarnok (Steinherz Gyula), Nagykörösi-utca 32.
Vasuti vendéglő, Nagypállomás,
Pataki Albert fűszer-csemegekereskedés Rákóczi-ut 3
Kecskés Julia „ „ Kossuth-tér (Tejpiac).
Deutsch József „ „ Rákóczi-ut 4.
Makáry Béla „ „ Hornyik János-u 2.

Viszontelárusítók részére országos vezérképvisélet

Braun Testvérek rt. Budapest,

IX., Üllői-ut 60.

IX., Üllői-ut 60.

— **Hankovszky Zsigmond** előadása a gymilés-ter-melésről. A felsőkereskedelmi Iskolai Párt és Népklub (Füzesselen Kiszandvart) által kulturális előadással-ozata keretében január hó 3-án, vasárnap d. u. 5 órakor **Hankovszky Zsigmond**, a párt tit. elnöke tart elő- adást a **gyümölcs-termesletés** hangulatról. A párt ve- zetője erre az érdekeltes ígérkező előadásra meghívja a Gazdasági Egyesület és Szőlészeti Egyesületének tagjait, valamint az érdeklődőket is.

— **Szilveszter-est.** A hagyományosi szék jegyében fog lezajlani a Polgári Daloskör idei szilveszteri estje, amely este 8 órakor kezdődik az Iparos Otthon dísz-ter-mében. Belépődíj 1 P. A műsorom magánzómonok kívül a dalarda legújabb kórusokkal szerepel.

— **A Gadjalfaj új titkaira.** Az elmúlt vasárnap tartotta a Gazdasági Egyesület Ifjúsági Szakosztálya tisztújító közgyűlést **Sárközy Jenő** dr. szakosztályi elnök elnökletével. Sárközy Jenő dr. a választás után lelkies és buzdító szavakkal mutatótt rá a gadjalfaj- ságnak vallási és pártpolitikai külföldös néllői való- sőségességében rejlő hatalmas erőre. A közgyűlés egy- hangúlag a következők listáját választotta: — elnök **Hajnos Pál**, Sándor **József** és Szűke **Béla** dr., tit. alelnök-ök: **Zilány János** és **Kéry Sándor**, ügyész **Györfly Pál** dr., házagnyok **Dékány Pál** és **Faragó Antal**, pénztáros **Kiss Lajos**, elnökér **Fazekas József**, jegyző **Domján János**, vígalmi bizottság elnöke **Szei József**, vígalmbizottsági tagok: **Gyulai Gergely** és **Gyeness József**, a választmány tagjai: **Csabay László**, **Gyeness József**, **Györfly József**, **Pető Sándor**, **Prékkel János**, **Prékkel Mihály**, **Mócsa János**, **Szőke Mihály**, **Tóth Boldizsár**, **Varga István**, **Virág Nagy István**, **Zilány Imre**, **Zilány Kálmán**, **Zsolnay Kovács László**.

— **A képviselőválasztás előlása.** Ismeretes, hogy a legutóbbi képviselőválasztás után fejelemi eljárás alá vonták **B. Kiss Ernő** lu- gaci intéző-állatorvos, akit a közigazgatási bizottság fejelemi bíróság 100 pengőre ítél.

Fellebbezés folytán most került az ügy a köz- igazgatási bírósághoz, mely a büntetést feloldotta és **B. Kiss** felmentette.

— **Meghalt család otthon.** Ünnepi hangulat, összegyűlt a család a csillagos karcsónya alatt, beszélgetnek az elmúlt eseményekről a szertet ünnepe- n. Kénn hull a hó, hideg van, tenn a szobában barátság- os meleg... szől a rádió. Tavall országok ünnepi hangulatát varázsolja élénk. Mennyi örömet és me- gtelepet jelent egy jó rádió. Az Orion rádió minden thingát ad nyújtja, amit várunk a ma rádiójától és a legértekesebb karcsónya ajándék az egész család szá- mára.

— **Gadálánykör karcsónya-ünnepélye.** Hétfőn délután tartotta a Gazdasági Egyesület Leánykör te- azusornával egybekötött karcsónya-ünnepélyt az egyesület tanácstermében. Bemegés kis ünnepek re- tében a karcsónyi beszédet **Domján Kata** tükör mondotta. Anyagi szótart és imái mondott **Réber Érika**. Karcsónyi szavalatokkal szerepeltek: **Szabó Erzsébet** és **Mécsa Teréz**.

MOZI

A legújabb magyar vígjáték

és a Koldusdai Rökk Marikával!

A **Városi Mozi** az ünnepek alatt szenzációs műsorra ad, amelynek az ünnepek után is lesz folytatása. **Rökk Marika** legújabb filmje, a tavaszról elmaradt magyar film, a **Cafe Moskva**, a nagyszerűen bemutatott **Lilian Harvey**-film, a **Házasság** film, stb.

Karcsónyi estő napján fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor az élő filmszenzen kimagasló legújabb magyar filmje, az

Eforduló

Páger Antal, **Gordon Zita**, **Hajnay Gábor**, **Komár Julia**, **Báday Imre** főszereplésével.

Karcsónyi másnapját kezdve este beztörök — karcsónyi fél 2, fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10, vasár- nap 3, fél 5, fél 7 és fél 9, hétköznap 4, vigyék 7 és fél 9 órai kezdettel a legújabb magyar vígjátékot játssza a mozi, a

Dunaparti randevú

Kabos Gyula, **Percec Zita**, **Csontos Gyula**, **Báday Imre**, **Bála Lici**, **Berky Lili**, **Sziklay Szerénia** főszereplésével.

Szilveszterkor fél 5, 7 és fél 10 órakor, ájvektor 2, negyed 5, fél 7 és háromnegyed 9 órakor, szombat- 1, fél 7 és 9 órakor **Rökk Marika** legújabb film- jét, a

Koldusdaiok

mutatja be a mozi egy szines rajzfilm és a legújabb **Fox**-híradó kísértetben.

Házasság

Valamikor ezen a viládon jártunk minden szeretünk nősimi. *Hatan nagyok jöbarotok*, különböző korúak, különböző foglalkozásúak, — keresztények és kereszt- yenyek. *Hölgyek becses figyelmét kérik*, személyi adataikat II. közlőjük ötvényezés, budapesti keres- kedő, saját házában lakik, özvegy gyermektelen, — ötvényes *uralomai intéző*, havonként 7—800 pengő jövedelemmel, szép vidéken, — *polgármesteri hende*, nagyenykötésű, nyugdíjkepes, — *gyári főtisztviselő*, barmhíneítéses, nyugdíjkepes, haterer pengő jövede- lemmel, természetesen lakással, egyéb természetesen járandóságokkal, — begyökéllésb hanknak nyugdíjke- pes *fitészetes-ellenre*, barmhíneítéses, évi kilenc- ezer jövedelemmel, — barmhíneítéses *jómóda gad- díllal*, özvegyem, kis gyermek-re tekintettel gyer- mekszerető álnak, *Hangolgyász* — nem vagyont, — felségvezető *Hölgyek* Válogatnának közlő- lük! Mindenkinék becsülettel válaszolunk, aki teljes nevet címek megírja. Boríték pontosan így címzendő: 217. „Döök”, Budapest 72. postahivatal, postafiók 87. **Felvéra hajadon vagyok**, buszonggyéves. **Férhöz- mennek!** Homozymom mindössze barmhínezer pengő, ezenkívül jó anyamóti örökömi is fogok Tiszteséges, becsületes kereszényi férfi felbecsimi levelet küldje. „Polgárlány 541” jelzővel **Höknör-bírdóber**. Eredet- Erzesbet-kör 12.

— **Uj lövészet és javított olcsóért kövített.** **Fazekas Lajos** szájgyártó, Csongrádi-utca 5.

Fordoktraktorok **esplógaratna** üzemekes állapot- ban eladó. Ertekezni lehet **Kisfaludy-utca** 8.

A **Kezseméti kir. bíróság**, mint teleküzömpai hatóság 22.882—1936. írás. tkám.

ÁRVERESI HIRDETMÉNY-KIVONAT.

Baranyi Sándor, ifj. **Bánóczy János** és **Baranyi László** végrehajtatonak — **Pogány Lajos** és **Pogány János** végrehajtás szenvedők ellen indított vég- r. ügyben a tkvi hat. a végrehajtási árverés 180 P. 110 P. 110 P. 110 P. tökökötveles s. jár. helyezésre vigétt a kezseméti kir. bíróság területén levő kezseméti tk. város- ban fekvő s a

1) kezseméti 13796. számú bétében A 1. 1—4., 6—8. sorsz. 29872, 29876, 29882, 29885, 29888, 1. 29888, 2. 29884—2. hrsz. alatt felvett **Úrrel-dülő** szántó, ház, udvarnak és utának a végrehajtás szenvedők nevében álló B. 5. 6. 16. 17. alatt egyhétel — egyhétel rész kétéltel rész illétszöge 678 pengő, míg 678 pengő, összesen 1297 pengő kiáltási árban.

2) az ugyanezen bétében A+1 sorsz. 29879—3. hrsz. alatt felvett **Úrrel-dülő** szántónak a végrehaj- tás szenvedők nevében álló B. 5. 6. 16. 17. alatt egyhétel — kétéltel rész illétszöge 124 pengő, illetve 124 pengő, összesen 247 pengő kiáltási árban.

3) a kezseméti 7778. sz. bétében A. 1. 2—4. sorsz. 22081—1. sz. 22085—3. sz. 22079—4. hrsz. alatt fel- vett **Úrrel-dülő** szántó, utának a végrehajtás szenvedők nevében álló B. 7. 8. alatt egyhétel—egyhétel — kétéltel rész illétszöge 90 pengő, illetve 90 pengő, összesen 179 pengő kiáltási árban és pedig mindhá- rom ingatlanra nézve a C. 4. illetve C. 3. sorsz. alatt öv. **Pogány Sándor** Fodor Erzsébet javára bekebe- lezett özvegyjog fenntartásával elrendelve.

Amennyiben azonban a legújabb árverési vételára vonatkozó alábbi feltétel betartásával az 1. 2. alatti ingatlanokra foganatosított árverésen a szolgalmi- jogot megelőző követelések kielégítésés szükséges és pedig az 1. pont alatti ingatlant a területen 740 pengő, a 2. pont alatti ingatlant a területen 149 pengő az elért árverési vé- telár nem fedezné, az ezen ingatlanokra foganatosít- tott árverés hatálytalanom válik és ezek az ingatlán- ok továbbra is az eredeti tulajdonosok a szolgalmi- fenntartása néllői és ugyancsak a legújabb vétel-ára vonatkozó alábbi feltétel betartásával el kell érve- zni.

A tkvi hat. az árverések a hiv. hely. (Rákóczi-út 7. sz. szám, földszint 21. ajtó) megtartására az 1937. év január hó 12. (tizenkettő) napjának délelőtti fél 12 óráját tkvi ki és az árverési feltételeket a követk- zően állapítja meg:

1. Az árverés alkó 1—3. alatti ingatlanokat a ki- állítási ár kétharmadánál alacsonyabban árón eladni nem lehet.

Amennyiben azonban más jelölésök hitelez- időközben esatkozottak nem mondták ki, a kezseméti 13796. sz. bétében A 1. 1—4., 6—8. sorsz. alatt foglalt ingatlanra **Baranyi Sándor** kérelmére 920 P. ifj. **Bánóczy János** és **Baranyi László** kérelmére 1102 pengő, **Juhász Antal** kérelmére 1293 pengő, a kezseméti 13796. sz. bétében A+1 sorsz. alatt foglalt ingatlanra, illetve **Pogány János** illétszöge **Ronasz József** kérelmére 174 pengő, **Baranyi Sándor** kérelmére 197 pengő, ifj. **Bánóczy János** és **Baranyi László** kérelmére 269 pengő, **Juhász Antal** kérelmére 349 pengő.

A kezseméti 7778. sz. bétében felvett ingatlanra **Juhász Antal** kérelmére 144 pengőnél alacsonyabban árón eladni nem lehet.

Az árverési szándékozók kötelesek hánlpénzről a kiáltási ár 10 százalékát, az a kiáltásról áron fe- lül ígért ezekben a többletetnek is a 10 százalékát készenbe a kiüldöttöt letenni és az árverési fel- tételeket aláírni.

Kezseméti, 1936. évi nov. dr. **SOHÁR sk. kir. bírót.**

A kiadmány hiteőlő: **Fazekas Margit**.

Ha jó tüzelő anyagot használni és kály- hája nem jól tü, csak a **k é m é n y** lehet rossz, pótolja tehát az

örökös, könnyű és olcsó

„ETERNIT“

k é m é n y t o l d ó v a l !

Száraz tűzfák

Akófa
Bükkfa
Tölgyfa
Gyeryánfa
Nyárfa

legolcsóbban szerezhetőek be:

Füstöléshez száraz fűreszpor.
Bognároknak szerszáma.

Fütsünk:

Tatai „T“ jelű tojásbrikettel

nem kormoz, nem füstöl, szagtalan, magas hőértékű, használatban gazdaságos.

Kaphatók: Rosenbaum A. cégnél **Baththyány- u. 1.** és viszont- eladóinál.

Pontos, figyelmes kiszolgálás

Telefon 16 és 32

Tüzeljünk

pécsi-kökeszal

könnyű, nagy kalóriájú, használatban gazdán- ságos

Pécsi kétszeresített
kovács
kovács borsókocszal

Ha fűtéshez

szemet használ, fűtsön a magas hőértékű, hamutartalommal bíró

Tatai és Királdi

szalon szemekkel

ASSZONYOM

A „LIKALIT“ vasaló-szén

kb. 20 dkg-os **ajándék-csomagja** meg- gyözi Ön arról, hogy

1) már 1 kg. (nagy doboz), „LIKALIT“ áron **egy teljes napot** ad, tehát 12-13 óra hosszat tart.

2) „LIKALIT“-ból kb. 2 és félször kevesebb fogy a vasalónál, mint a faszénből.

3) a „LIKALIT“ kocka szagtalan, nem okoz fojtást.

Kapható: Rosenbaum A. cégnél **Baththyány-utca 1.**

Telefon 16 és 32 és viszonteladóinál. Pontos, figyelmes és gyors kiszolgálás.

Előző Kezseméti Hírlapkiadó. és Nyomd. Hírvényházaaz. — Igazgató **Tóth László**.

Jóhárt

KARÁCSONY

APÁM

Írta: MÓRA PANKA

Ünnepi ének

Mint odva mélyén torz, mogorva medve, úgy fordul lomhán vég bolygónk, a föld; hideg ködök közt balgán megrekedve, fagyos testére vattás eget ölt...
Az ember áll, körötte szél süvölt, magában áll, talán csodára várván, de zord égre nem lendül szívárvány: haj, hol van most, ki érte is pörölt?

Haj, hol van Óf körül a pusztá halgat, fagy súlyosul a lélek tág lapályán s a tujón is. Fa himbál havas gallyát és úgy jajong, mint aki van halálán.
Az ember áll csak, gond görnyed a vállán: harcolt naponta hétszer hét gonosszal, de nincsen itt, ki helyesél, ki rosszal, közöny kíséri torzhozor magárván.

Az ember áll —, de népesül a pusztá, a hóra pereg kunyhókból a népség, zsidobóra, fázva, futva, mászva, kuszva, a réz mutatója a bonlás egészét.
S mint kiknek helyét előre kimérték, tomort sorok fölülnek óriási körbe, hajuk a messze láthatart söpörve megnöveked és nem mérí őket mérték.

Az ember áll, megdermed teste, vére, elfeketi a télí ég husa: a szélsikongás vészes ütemére felzeng körül a nyomor kórusa s kezdődik rémült, féltelen tusa; meztelen lábuk dobog a havon és villog szemük, mint végös harcra vont kés, — borosabb lesz az égnek borja:

„Jaj, — zug a kórus — jaj, a fagy betör odúink resiné kegyetlenül, az óhség vijjog lépteink megről, vagy torz vigyorral a mellünkre ül. Hát hol van, jaj, közleg-e, akit Istennél kiáltánánk, ki értünk balni kész! Ó jaj Urunk, nyomonunk már a vész s veszünk, veszünk mi menthetetlenül!”

Az ember áll —, körötte vad közönnel hallgat a tuj és fordul az öreg föld, hátán engesztelenen könnyözönnel. Az ember áll és t u d j a; már betölt ama pohár, sőt már-már tulónót és érzi most szívében új reménynek keltét és ajkán másképp kél az ének: „eljö, ki értünk s mindenét pörölt”

Perkátai László

Ismertem egy kis gyereket, aki ha félt, énekelni kezdett. Hangosan és bátran énekel, érot merítve a saját hangából.

Van az úgy velünk, viharvert felnötökkel is, hogy félnék, gyamolatlan gyerekek érezik magunkat és ha nincs más, hát a saját hangunkba kapaszkodunk. Most én is így jártam. Pélek, a téma súlyosságától. Drága, nehez pensem, apámról beszélni. Feladat, ami azt rójjá rám, hogy azt a picinyke, megis egész világomat betöltő fotografiát, amit szívbem örzök róla, olyan mestersen megnagyítsam, hogy mindenki számára látható legyen és mindenki azt lássa rajta, amit elebe akarok vetíteni.

Mint író, mint embert, mint poetát, méltatták már nálamál sokkal hivatalosabban és még fogják is méltatni. Ez nem az én feladatom. En ugyan mondhatnám azt is, hogy azért nem írtam egy komoly, okos értekezést róla, mert nem érezem magam elég tárgyilagosnak erre a célra, de azt hiszem, sokkal beületesebb dolog, ha oszintén megvallom, hogy én még sose írtam se komolyat, se okosat és nem a szerénykedés az, ami nehezé teszi a számon a szót, Egészen más. Nekem nem volt írót, nem volt poeta, még rendkívüli ember se volt. Nekem az apám volt. Csakugy, ahogy mindnyájunknak, akik itt vagyunk, volt valakink, akire felnéztünk, aki védelmet nyújtott minden veszedelem ellen, aki az érot, az értelmet, a biztonságot jelentette az életünkben, akinek megföhéredett a haja és rúncokat rajzolt az arcára az idő, nekünk mégis változatlanul mindig ugyanaz maradt: az apánk.

Aki a faóriás lábánál áll, nem tudja egy felnőtnek a magasságát, mint aki messziről nézegeti, de aki megbújhat az áránykában, nem mazzolul el onnan csak azért, hogy megszűröl láthassa. Az én apám olyan szellemóriás volt, akik én fel nem mérhetek, a nagyságát a távolálók könnyűbeba felbeszélhetik. En csak azt tudom, hogy az árnykában élni édes volt és mig dombomb ölése védett, nem tudtam mi az, gazdátlanuk lenni.

O, hánszor hallgattam mesélni arról az időről, mikor a fiatal fiaska gyengén, sápadt levelekkel kibújt az alföldi homokból! A forró nyár szikzázott lombjai felett és a kis fa rámosolygott az ég, hogy: megszülethetett. És hallgatta, hogy zireg a homok, hogy tiliözik a rigó az ágai között és nézte a csillagos eget, ahogy éjszakánként ráborult. És a kis fa megértette mit zireg a homok, megtanulta mit füttyöl a rigó, felszívta a csillagok fényességét és elnézte a mellette roskadozó öreg fakat, amint terühük alatt sáhoztak. Majd jöttek keserves esztendő, rázta a nívetségesség szele a kis fat, stívtelt felelte a szárazság

gyötörő démona és csillagatlan éjszakakok gonosz lidérek fenyegették. De ő bátran kibúgta gyenge derekát és egyre dussában bontogatta lombos ágait. Már tulnót az öreg fakom, már ő takargatta őket és vállára vette nehéz terühket. Az öreg fak fáradtan böhököltek, de ő figyelt és örködött. Eddig ő hallgatta az öregek meséit, most már mindenkinek ő mesélt. Töle tanultak suttogni a néma fák, kacagni a rigók, sirmi a vadgalmbok. Ha szomorultu volt a mese, fájt könyveket sirt, amik fényes gyöngyökké vála görnyeltek végig hajlott ágain.

— Igazgyöngyök! — kapkodták széjél az emberek és odaszoktak a csodálatos fához, amelyk megnyitotta előttük titkait és igazgyöngyöket pergetett nyitott szívkibe. És hallgatták a mesét és sirtak és kacagtak a csodafa árnyékában.

Az emberek jöttek, az emberek elmentek. Volt, aki megismogatta áldott lombait, volt, aki bucsuzól megrugdosta éres derekát, de a faóriás békesen rámosolygott az egyre közeledő égre és keserü bölcseséggel lemosolygott a fa alá, megérögatva hozzásimuló fejüket.

Ha bucsukom a szemem, elsárgult régi fénykép képzik meg előttem: egy asztalkán ül egy gömbölyü arcu kis gyerek, aki én vagyok. Talán három esztendőn lehettem akkor. Egyik oldalamon sugárzón szép anyám, másikon hollőhaju, komoly szemü apám, Mi hármán, akik egy összetartoztunk, mint a szorosan kötött könyv lapjai amik értelmüket vesztik, ha eltépek őket egymástól. Első emlékeim is körülbelül ezzel a fényképpel egyidősek. Az emlékeimben is, mint a képen, együtt vagyunk mi hármán. És, mikor apámról beszélek akarva, nem akarva, odasimul erős alakjához a kettőnk árnyéka is és méltoztasónak ölnéni nekünk, ha hivatalos idemereszkédni érte a képre.

Az első emlék, ami gyerekkoromból felém íteget, egy leterített piros kendő a kályha előtt. A kendő puha és meleg, mint anyám arca. A kályha eszedesen durtuzsol, a szobában félhomály van és én anyám hosszú, közhaját félsügetem. A való életem semmi közösséget nem éreztem, egész világomat betöltöttek a mesék. Most is biztossn tudtam, hogy Tündér Ilonát félsügetem és várjuk a mesebeli királyfit. Tündér Ilonának néha a konyhába is be kellett nézni, hogy oda ne éjjen a vacsora, meg a tüzet is éleszten kellett néhány rádobott hasáblal, de mindig visszatért mellem én tovább szantottam az aranyhajnözöt, tovább éltam a mesét és vártam a mesebeli királyfit. A királyfit, azt hiszem, amikor volt, mert mikor ő hazajött, beteljesedett a mese. Amig otthon volt, egyetlen pillanatra el nem mozdultam melőle. Ha a karjára kapott, sivalkódva kacagtam, amint fekete ba-

juza puha arcához dörzsölődött. Apró lépéseimmel mindenütt a nyomába fogtam, ha a kezét nem foghattam, a kabátja szélébe fogadtam. Ha dolgozott, néhánál hurocra kiséfőnt nélszékemet és ott párosítottam mellette. Ha pőrt, a földre ültem, én a fogtam a nyakát, a följel a Julia, Zerekritikus illethek megjegyzésekkel ezt az enket, de nekem mindennél megszűzika volt a világon.

Ha hároméves gyereknek van fogalma a földentuli boldogságról, én hozzáim ilyenkor leszáll a menyország.

Ha jött az este, anyám ágamba vitt és ráborult a sötétség. De akárhányn faradt voltam, vártam addig, míg megim hallottam a hazakerző apám hangját.

— Alszik már Panka?

— Alszik, — sugta anyám.

Anyai érem már nem volt, hogy szóják, mert édes biztonságban érezte mindazt, ami az életet jelentette a számomra abban a pillanatban becsúszott a szemem.

Forgott az idő kereké, minden lendülése magával vitt valamit a gyerekkorom zavartalan szépegeiből, de megmaradt öröknek az, hogy valahányszor feletlen közelített felem a sötétség, a bizonytalanság, csak akkor tudtam farkasszem nézni ismeretlenségével, ha magam mellett éreztem: apam.

Csak a boldog emberek lehetnek jók és csak a jó ember tud boldog lenni. Ezt a megállapítást megtestesítette egész életem. A jósga mindig a nálánál gyengébbek lele irányult. Soha nem fogyott el irántuk való túrelme és úgy tudott leereszkedni hozzájuk, hogy a gyenge mindig azt érezte, hogy magához emeli őt. A fardatnak megpihentelése és felemelte azt, aki elesett. Jó volt, nem azért, mert jónak lenni érem, hanem azért, mert ilyenek születtek. És boldog volt. A legkímeselebb minden tud boldog, mert néhez élete, sokszor győző gondjai, tisztá látása dacára is, boldog tudott maradni. Az embereket kifordította a hárukól, belőlük épp úgy látta őket, mint kívülől és nem nem tudott közbömbös maradni sem a szépségei, sem a rutinságát iránt. Az ilyenjára ember nem menekülhet meg a keserű szájtól. Semmivel se volt könnyebb élete, mint magofarmája szeményvermek, volt idő, mikor neki is gond volt a házár, a családl eltarítása, a gyereke tanitítása, az ő haját is idő előtti ezüstösre festültek az esztendő, a vas-pata ő is megragadta, de a szívében mégis öröklakó volt a boldogság. Mert nagyon boldog az ember, aki örülni tud egy marék pipacsnak, aki el tud ámulni egy pillanó bímes szárnynak, aki nem éri magát egyedül, ha csak önmagának a társasága, aki a fúszalon pihenő katicabogáron csak úgy felismeri az Ursten kezenyomát, mint a művészet legkészsébb alkotásain, aki a rámosolygó gyerekszemben meglátja az Isten szemét. Boldog volt, nem azért, mert azért tette az élet, hanem mert ilyenek születtek.

Meg látam azért, mert a föld fia volt. Csak a föld fiaiban van anyni nem könnyből tanult filozófia, anyni túrelme, anyni békesség. És onnan vette a kedélyét is. Nem volt az nagyhangú nevelés, ami eleendő és nem maradná semmi, hanem egy kísérti fírad, egy kisest fanyar, de mindig való mosolygás.

És mennyire a föld fia maradt! Senkinek nem köszönt anyni tisztellett, mintha a tavnyakon általában egy órák paraszt rákosztotta az adion Isten, anyni szeretettel cirogatta meg az apó Marikák, meg Jankák, ahogy csak azt tudja, aki maga is közelhál való Feresike volt, minden szociális probléma között a nistenlen paraszt állt legközelebb a szívéhez és senkit nem vedett anyni a tolla erejével, a lelke melegevel, mint a földnélküli Jánosokat, a betevő falat híjján éhvesző Hajnal Matyikákat.

És talán a földől nyerte azt a kíméldhatatlan szívósságot, munkabírást is. Szántott a

látan az élet, nap égte, eső verte, de ő évről-évre meghozta a maga das termés, dacolva idővel és évekkel, akár a földnyara.

Látam őt könnyen és vígan bontogattni szelteméket szármányt, mintha játek lét volna neki a munka, láttam sapadtan és verejtékesen hajnali órákban az íróasztala mellett, látam terminusra dolgozni nem éppen bizelgőn aprósítrálva a kádot, láttam házasan görnyedni az ágyn kinosan vajúdo vasárnapi tárcá mellett, de nemdolgosi sose látam. Reggel, ha kinyitotta a szemét, az első mozulat volt ragyujtani a szízára.

És mire felszáll az első füstkarika, már a kezembe volt a könyv, ami nem szorakoztat, hanem munkát jelentett. Késő estig nem látam munka nélkül. A szívár nem mindig égett, a könyv nem mindig tetszett, de elmadadhatatlan volt mindakétt. A könyvet felesérelle a kézirátpapíros, vagy a felasott ároszéken a jegyzetfüzetet, de a szívár nélkül nem ment semmi munka.

A munkája nem tette ingerülte, idegessé. Letette a tollat és mosolygott. Hármuk közül az ő arcán született a legtöbb mosoly és azt félköze vissza a miénk. De mosolygó szja mindig előmozdult, a szeme köös lett, ha a gyerekkoról beszélt. Eről a nagyon szegény, nagyon sok gondtól árnyékolt gyerekkoról. Az élet nem tudott olyan foszlós, fehér kalásos adni neki, hogy elfelejtse a régi, nem mindig puha, nem mindig fény kegyer izél, nem tudott olyan puha ágyat vetni a számára, hogy elfelejtse a szalmazsákokt. És, ha a szeme el is esztudikozott a fényes, pompás templomok láttán, a szíve mindig az öreg templon piroshatás Maricskájára előt imádkozott. A szja nem azért volt mosolygaltan, mert ez a gyerekkor szomorú volt és szegény, hanem azért, mert elmúlt.

Az élete naposütötte előlejen is szüntelen vágyakozással gondolt vissza erre a korra és ilyenkor olyan volt a szeme, mint egy sóvárgó kis gyerekek: vágyólvó, kérdéssel telt. A szükmaru élet nem kövezettette el, nem ápolta, nem volt játékokkal tele gyerekszókjája. Egy zohibla szorult leme mindnyájuk élete. Itt évtől volt a lázas uhar, amit istenidai fantáziájával benépesített, és Holló koporsó círa, fényes betűket adott ajándékba, amit a játékos gyerek kopott ruhájára agadtott, a hazasíllított kegyereklért mindig hullott néhány fillér a vékonyka kézbe, ami kortémszakit lehetett venni és fújni, fújni, hogy majd megszakadi bele a szív...

A haja már megferegedett, a vállá már meghajlott, de minden új ruhájánál megemelték, hogy mi ez ahhoz képest, mikor a Holló koporsós ezüst betűi ragyogtak a mellén és azt hiszem, amikor a legisténibben zengtek lenkelt a fira, akkor is a kortémszakit hangján kísértelt a mult. Sokszor mondta, sokszor írta, hogy a mi fatinkának befelé folyik a könyvnye. Én most még azt is hozzatesztam, hogy a mi fatink befelé szert. A szeretetét soha sem nyilvánította külsőségeiben. Csak akkor esőkö, ha kérték, csak akkor ölelt, ha odátérlezkeltünk hozzá, mégis maga volt a tétel öltött szeretet a köztünk dős sziva, a mindnyájunk éltető meleg. Ebben a meleg ágában ültem el az Ursten azt az egyetlen emberpallatát, akiből én lettem. Furesa kis emberpallat volt. Sápádt és magának való, aki kevesebbet nevesett, mint a többi gyerek, fölbb sirt, mint a többi és akkor kellett megszajadni ró, mert mindenért a szíve alatti megváznai szegénylénke. A két kertész között megosztolt a munka. Anyám erőse, életrevalóva ed-

zette a palástját, apám pedig színeket festegelt rá. Amikor kibomlott egy új szírom, mindig egy új színt lehelte rá. A munkája nem ha gyott fölöt rá, hogy a nevelés ezeryny apró részleteivel foglalkozok, mégis a reggeliőt estig való életem minden mozzanatában rajtam éreztem a kezét. Minden jelentékelt mondanivalóm érdekelt, soha nem látam türelmentlennek, ha segítségért kértem. Megtanított arra, hogy a virág akkor is illatos és színes, ha a bibéjét két megásmólán, az Infandum regina inbus rennovare dolorem, akkor is belemarok az ember szívébe, ha Isten örök ace, cum infantiolus ismer fel benne a gyereket és Horáciust akkor is szereti kell, ha gerundiummal kell lépreparálni belébe. Csak akkor néztünk reménytelen kétségbeeséssel egymásra, ha egy algdarpedát kellett megoldani, mert abból kettők tudománya sem volt valami sok. Ő tanított meg, mennyi tiók levőd össze kis betűből, nagy betűből, ő ébresztette fel bennem a tudás utáni szomjúságot, neki köszönhetően, hogy formákkal elzoritott életünkben is mindenütt megtalálom az emberit és hogy szívólv vissza tudok mosolyogni mindenre, ami a Természettől rám mosolyog. Ő tanított meg rá, hogy mindenkit meg tudunk érteni, mindenkinek meg tudunk beszélni, ha arra gondolunk, hogy az emberek nem olyanok, amilyenek szeretnénk lenni, hanem olyanok, amilyenek lehetnek. Később egyre nagyobb öröm volt a számára, amit kibontakozott bennem az ember. En pedig egyre nyitottabb szemmel hámatlam, sziklásiföldre egyéniségét, gerinceségét, hajlíthatatlanságát. Bámultam, milyen mértékben tudja fejleszteni önmagát, nevelni önmagát, milyen mértékben tudja megteremteni, amire mindnyájaini léreksznik és ami olyan kevesünknek sikerült, az önmagával való harmóniát. Egyre nyitottabb szemmel hámatlam kristálytiszta életfilozófiáját, amiből csak az juthat, aki egész testével, lelkével vállalja az élei szenvedéseit, örömeit. Ő vállalta. És ma is, ha összerpontosan érzem szappanbuboréknyi örömet, a közénk szakadt távolgáson át is hallom a hangját, amit mondja a akkor elhangzott biztatás: több filozófiát, Panka!

Ha jutott egy-egy esendes óra, a láhához kurodtam a földre, kezét a fejemre támasztotta és végtelen utakat feltűnk meg így, egyhébten ülve. Ha beszélünk, ha hallgatunk, tuduk, hogy együtt van a szívünk. Mintha tudtuk volna, hogy olyan sürős, hogy olyan rövid az az időnk, együtt is maradtunk mindig. Nem csak engem nem engedtek ki a szárnnyal alól, hanem odaszedegette az enyémeket is. Az élet nem tudott szétválasztani bennünket egymástól.

A csodafából keresztíft ácsolt számunkra a végzet és felleszítette rá az életünk. Hasztalan marasztalt, kértük, nek meg, ne meg. A csodafa kidől és itt maradtunk mi, elgyökéretelenedt életünkkel.

De, ha sáppadt könyvpolokról felem piroslak a szíve, ha rámoz egy lisztaszemű kis gyereket, ha egy jó ember megszoritja a kezét, ha zúgnak a fák, ha a szél felem hordja messze, erődk sűrű lelkészét, ha egybenváló ormot látok, ha a hajamat borozójk pájkos szelűk, ha das lombu fá erős derékek öljel a karom, ha színes fenyékek hasad a hajnal, ha bízorsznyi ágába hanyatlak a nap, ha szikrós szeműkkel rántekintenek a csillagok: fában, szelben, színbén, fényben, csak ő látom, csak őt érzem és mélységes nyugvatom tudnom, bennem, hogy a lelket, amit az Ursten öröknek teremtett, elhitette a mindenségben, hogy halhatatlanná tegye.

A FEKETE MÁRIA

Berczeli A. Károly szabadeléri misztériumot írt a török-magyar világ 250 éves szegedi legendájáról

A költő, aki ábitatosan szent hivatásnak érzi magát, a pályán zöpcsenő misztériumjátumá szeszeltette ki a 250 éven túl is élő legendát. A hívők képzelenek egyik legbelső és legismertebb legendája a szegedi alsóvárosi Mátyás-templom csodátozó és csodáló Mária-képmé története, amely a maga történelmével, mesejével és magasztosságával hazánk főemlékeleté mozdít meg minden év fel a török vészől megmenekült Fekete Mária! A legenda misztériummá magasztosult és dr. Berczeli A. Károly, — a kiváló fiatal költő, aki nem egy új törökvisz drama alkotásával és előnyves biztonságát, a verselési művészetével kellett általános felhőtést a magyar irodalom nyilvánosságát előtt, — most valóságos és életteli szabadeléri játékokat írt ebből a legendából a szegedi Dóm-ter szérsze.

A munka nemcsak szemlével, költésével, formával, dramai effektszával, de színdíj-előadásával és verselési bravúrával is általános feltűnést kelt az irodalmi világban, éppen úgy, mint a nyilvánosság előtt. A Fekete Mária" ugy témával, gondolatmenettel, széles koncepcióval, magasztosságával és helyhez kötött élményével egyezően a monumentális szegedi Dóm-ter számára készült, ahol az elmúlt öt év alatt megrendezték az európai sikerű, hatalmas meretű szabadeléri játékokat — és nem vitás, hogy a kiváló fiatal költő nagyvisz és baromikus szemléi alkalmat belvet fog kapni a Dóm-teri előadások programjában.

A legenda

A ma is élő legendából fejlődött ki ez a nagyvisz szabadeléri misztérium. Összét év előtt apult a konstrukciók régiségekben gazdag szegedi Mátyás-templom. A törökulások lezerlekelték azt a templomot is és a csodáló hűtárs módon mentették meg a franciskánus barátok a csodátozó Mária-képmé. Ez egyik hagyomány szerint, amikor félperzseltek a templomot, *egpedál a Mária-kép moradt épen* és befalazva várta meg a sörnyű idő végét. Tíz nem eette el, de a füst fekete réteggel vonta be a képet, — így lett fekete Mária.

A másik hagyomány szerint a törökök pusztítás) nem kímélték meg a Szeged-alsóvárosiak templomát sem és hogy a pusztulástól megóvják a csodátozó képet, az egyik franciskánus barát egy kézzel tőh rejtette a törökök elől. Itt ázott, senyvedt a kép a török világ hosszú századait át, míg aztán a barbar csapatok elvonulása után egy jó bologátoz a mocsaras vízbe is jőbe belakodt a jóba rejtett Mária-képmé. Így került megint napfényre a fekete Mária, amelynek rejtetelében ma is látható a bologátozó patkó nyoma...

A képmé regényes történetek ez az egyik része. Ezek a hagyományok adtak impulzust Berczeli A. Károlynak, hogy *misztériumát* szélesítse ki a legendát, amely most már nemcsak a képmé történetét beszéli el, hanem egy más képmé történetét is *szegedi Berczeli szemvör legény misztérius szerelmén keresztül szembebillén a keresztény és a mohamedán világzemléletét*, amely mögött széles perspektívában bonitkoszk ki a regényes mese keresztényi misztériuma.

A téma gazdagsága, a földigörzés költésége, a forma színpadszerűsége és nem utolsósorban a verses megoldás sok bravouros zenei részlete különösen érdekli Berczeli A. Károly munkáját. A költő a játék minden sorát versben és rimben írta, a jelenetek zömét *ők magyar űsbán* tartotta, de sokszor csillag a változatos verstéma csapongó bravúrja is.

A szabadeléri misztérium

Berczeli A. Károly az érdekes játékról ezeket mondotta:
— Regi meggyőződéseim, hogy a szabadeléri játé-

ték külön műfaj, mely semmiképpen sem azonosítható a színdíj műfajakkal. E felfogásomnak illusztrálásul jelentettem ki, hogy jelenleg is ugyazolyan mindenütt, akár könyvdramákat, akár operetteket, akár kipróbált színdíj darabokat adnak elő, helytelenül értelmezték azt a szület, illetve újszületű műfajt, mert így ezek csak — *játekok szabadeléren* s nem *szabadeléri játékok*. A szabadelérnek inkább csak metafizikai jelentősége van, hiszen a színdíj, bárhol bonyolódjék is le az események, mindig *formádú, zárt tér*hez kötött szimbólikus történet, illetve *szertartás*, mely szabad terebére elhelyezve a játék kozmikus keretét kívánja meg erőteljesebben, meg szuggesztív-vebben jelezni. A tömeg ellenben realisan is ható, megfogható tényező, mert a tömeg antitéletikus magatartása pontosan meghatározza, hogy *miigen lehet a szabadeléri játéko darab*, vagyis, hogy mi van az, amit a tömeg — beleértve az összes vizualis és auditív hatásokat — elbír a élmény-szerzőre magává téhat.

— A szabadeléri játéko eszközei tehát szinte kizárólag *érzelmi jellegű* lehetnek, ami azt jelenti, hogy

a szabadeléri író csakis legmélyebb és legprimálívobb életrészecskéiből táplálkózkothat

s ilyen értelemben szükségképpen sorolja a *gyermek*, illetve a *nép fia* csodátozó, naiv, de tökéletesen zárt (tehát művészi) képzeletvilágát. A szabadeléri játéko változatos ebből fénylogó csakis valósít lehet, amit még kötelezőbbé tesz az a körülmény, hogy szabadeléri játékokat *templom-tereken* szoktak általában előadni. Az intellektualis létevil itt idegen s földolgozhatatlan anyag, a szabadeléri játéko ősgyökere a *hit*, mely irracionalis jelleggel fogva, a szabadeléri költő számára *é* végtelen s csodálatos lehetőségeket nyújt.

A Fekete Mária-ról

ezeket mondotta ezúttal Berczeli A. Károly:
— A misztérium tradíciói közepeskorok, érthető tehát, hogy e műfaj nagy reneszánszban az író is csak a *közölköz* érzelmileg túlfűtött, hívő világából nyerhet inspirációt. De ugyanilyen elhatározó erejű a szabadeléri játéko esetében a *hely is*, mert

az igazi szabadeléri játéko az, melyet csakis, kizárólag azon a téren lehet előadni, ahová irtók.

A szegedi szabadeléri játéko tehát, mert szegedi, lokális gyökerei, de mert szabadeléri játéko, egyetemes jelentőségűvé teresheti-ezölké. — *En a Fekete Mária elő legendájál tartottam erre a célra a legalkalmasabbnak.* A legenda számtalan variánsot összefontam és a saját fantáziámmal kerékküthettem művészi egészé. A téma lehetővé tette számomra, hogy Szegednek (vagyis a kereszténynek egyik bástyáregény) válságos korát is megrajzoljam a mese eszközeivel s hogy

szinte műbúsan szembebillítsam a mohamedán és a keresztény vilázemléletét.

— Kévis történeti vonatkozásán kívül a darab teljes egészében egy *nagy költemény*, melynek főhőse, mint minden igazi drámanak, a *mindenkori ember*. Ez esetben a férfit *Andris*, a magyar legény, s *Musfala*, a török pasa képviseli, a nő pedig *Piroska*, a darab tengelye a csodálatos Mária-képmé elűnése a török világban. Az események e kerül frögnek, míg Andris szerelme Piroska halála után misztikus szerelemű szümbilliózó s a csodálatos kép segítségével a kereszténynek nagy harcátozó magasztosul.

A hét képre tagolt misztériumjátéko néhány bravouros részletét alább közöljük:

Korholó beszéd a szent kép elfűnése után

(Márton testvér kijálokádása):

Tegnap még az oltáron volt ...
Néhány harát imst mormolt,
en kerletem utóljára ...
Szomorosa a nagyán sirtam,
hogy a török régen itt van
s régen pogány Budvávár,
Hittem, hogy majd sejt rajtunk,
és ha szeged már a kardunk
a hitünk meg eres lehet,
A Szűzanya csodát tehet!

(Mártha hűrtelen baragra többanna)

Vagy ti vagytok az ókai;
akk igaz hűrteltek,
nem meritek bevallani?
S érte, aki nagyva szeret,
meghálni sem tudjátok!?
Ézért nincs most anyátok!
Szetszálotok, mint a csérhe,
ha ránk tők a pogány horda
s itt hogy minden letarolva.
Isten így is solá fürte,
aki fiat azért küldte,
hogy ne féljünk senkitől sem
s búzánk aldjuk a tömlőben
szent név, ha meg kell halnunk.
Ézért van most aköz rajtunk!
A kereszt is itt hangzótok,
a nádasban szertbujlók;
keresztények, mire vártok?

Gergely:

Testvér, vigyáz, vassa veret,
mint a málthor, Musfala!

Márton:

Nem féltem az életemet,
megszégt a Szűzanya.

(A tömeg felé):

Tárva-nyitva templomok,
a török meg akkor lép be
gőzősen és nevelgetve,
amikor mi áldozunk.
Képeinkből magyárt raknak,
Krisztus kirján józ mltnak,
a szökröket összevágják
s szemétdombra hajmálják!
Ti meg gyáván hümmölgötök?
Ézért nincsen Szűzanyátok!
S hozzá négyen értnelek,
kik a nyitva tüzet vetnek,
beholdotok s elűrtök,
hogy az igaz s ősi hitet,
becsmérjétek s kinevezés ...
Nincs a földön erre mentéség!
Mehalt Krisztus s faj, hiába,
szethullik a királysiság,
tevélyok és pogány hordák,
kormányát bemocskolják!
Ézért áldoz, szűt az átok!
Ézért nincsen Szűzanyátok!
Gergely: (nyogdolomással)
Baj lesz, meglásd ...

Márton: (elszántan) Nem félek!

(A tömeg felé fordul, keményen):
Imádkozunk, testvérek!

(A tömeg leterdél Márton barát királ, csak ő áll s a község felé fordulva átszesseti a kezét.)

Szűz Mária,
aki tudod, hogy miért
kell e nepek annyi vért
ontania,
ha vértöknek is elnehd,
dicsértésnek a te neved!

Mind:
Dicsértéssék a te neved!

Márton:

Imégünkben így hozánk jó
s majd megvált a Megváltó
csupa könyv az imádságunk,
édesanyánk, visszavárunk!

Mind
Édesanyánk, visszavárunk.

Márton:
 O tündökös esoda,
 világzép viola,
 mennyei palota,
 Betlehem csillaga,
 Szentéges Szűz Anya,
 könyörögi érettünk!
Mind:
 Könyörögi érettünk!

(Az ima folytatódik s mikor az áhítat és kétségbeesés tetőfokára hág, ront a színen *Misztika* pása, néhány fegyveres janicsárral. A terelő tömeg még közelebb húzódik a baráthoz, aki magasan fönntartja a feszületet.)

Márton:
 Testreim maradjatok!
 (mintha folytatná az imát.)
 Megvő minket a szíved,
 Ielkünk erős, a tied,
 és a szent kereszté...

Misztika (felháborodva):
 Micsoda zaj ez, hű?
 Megint a barátok!
 Majd rohad eszmálok!
 (bökődik, rugtatja a terelőket.)
 Ebádtá hihetetlen!
 Ne mozdulst? Mi ez itt?
 Kötőd meg a kezit!
 Emest meg ti ketten
 ussétok, verjétek!
 (fröcsög az egész janicsárra.)
 Buzdálál a nagy népet!
 Nem akar mozdulni!
 Bitangok! Úsd! Ugy ni!
 A barátát nem enged?
 Majd kapsz te lázító
 vasat s nem kegyelmet!
 (A barátot elfogják.)

Jelenések a slációknál

(*A Fat*)
 (Az elvarázsolt kut megszólal)
 Csobbán csurgó esermelyem,
 csupa locs-pocs a fejem,
 csapkodj csak meg csalánál
 a jöhetisz is a talánnyal.

Cáip-csup, mész,
 van kedvése,
 de még sincs,
 könnyveiben
 ázva pihen,
 a szép kincs,
 eszuszós töse, esők esze,
 forr a víz, most nézz bele.

(*A sárkány*)

Gúszól a barlang nyílásán és esbítja *Andrást*
 (leánya számára)
 Ne hagyj, hogy oly mostohán
 pihogjen a vánkósn,
 gyere be és sossé mégy el,
 úgy eltsz a szerelmével.
 Alált
 teste
 a heit
 teste
 mind máig,
 s a kis
 dívtény
 (csomós
 kislány)
 rád vágyik.

Szomjas szájjal szörnyű szörnyög
 Szóppa szája szálas húsd,
 megszoktél hát szépszerivel...

(*A kard*)

(Egy magyar vitéz a harci dicsőséget kínálja s
 közben kardját villogtatja)
 Zong-e
 penge
 és a horda
 gyenge
 rendje
 fut homolya.
 Csakó esattan,
 pöncél patten
 rest fiter vele
 vas ruhán is,
 esip a hegye,
 mint az ápis,
 nézd, hogy magyog,
 s ha előrem

ellességen,
 akár gyolag
 akár lovon,
 tévíg nyomom
 a szívébe!

A konstantinápolyi v'zió

(*András meglátja a mesés, keleti
 Konstantinápolyt és a táncoló tőrök
 néket.*)

Hát ez? Tán a paradicsom?
 Meghibbanok, Isten bizony!
 Vagy azt hiszik, hogy meghaltam
 S maútnak majd ók is rajtam?
 Nem elég, hogy Budát láttam?
 Ott még sokkal nagyobb vár van
 s milyen cifra minden tornya,
 mint a karó olyan formá,
 s végükön nagy bunkó van,
 ugy esillognak lent a tóban.
 Vagy az tenger? Mert hogy oly nagy?
 S a vizek mind odafolytak?
 Hogy hullámzik! És milyen lék!
 Hej, ha ott én halász lennék!
 Megöl az unalom.

Egyik tőrök nő igy táncol:

sírok a vasrácson,
 de szivem nem adom,
 csak néked, *Andrásom*,
 Szőmvő, mi otthon van,
 két bórduce vigyáz rám
 s előbed esontam
 csak szeress, kis árvám.
 Nem kell, lásd, senki sem,
 tudat a nagy szultán,
 szomorú a szivem,
Andrásom, borulj rám.

Mind a három igy táncol:

Csokunk, mint a datolva,
 narancs a száink mosolva
 testünk izes illata
 Kelet forró sósaja.

Pálmoligetben, a dombok alatt,
 várjuk a halvány holdszugarat,
 leng a szélid fény, s mint kicsi érem,
 esilög a hatmat a zsenge levélen.
 Hoznak illt és mézert a szőlők,
 annyi a gyöngyvérk! s minő odahordják,
 agyat vetnek aláuk sálóhól,
 s ebréd a szívében a mennyei tából.

Hármank testét átkarolod,
 így lesz három hű asszonyod
 és ha más nő eskölsz néha,
 nem haragszik a próféta.

Az erdő-mítosz

(*András meglátja az erdőt*)

Itt az erdő, tün a szélén
 pihenetek végre bében.
 (benéz az erdőbe)
 De sóit van ott a mélyben...
 No, de én még sossé féltém!
 (elheveredik.)

Szundikólni is kell néha,
 majd elringál a sok szép fa.
 Hallom is már! Azt beszélik,
 hogy lát niszom holnap félig
 (éjszt.)

Hát ezt szépen kitölték,
 nem is tudtam, hogy táltosok
 az erdőf ringó szőlők.

(fiúgel).

Ez az éger, jaj, de kenek,
 a potakba lóg a nyelve
 s iszik mindig télrepedve.
 A nyárfa meg öreg kofa,
 be nem áll a szája soha
 s ezüst pénzért adóig rázza,
 míg az erdőf fellármázza
 (hallgatódzik.)

A tölgysfa meg oly szófukar,
 félveit a fejet zordul,
 s nem is beszél, inkább mordul,
 nem úgy, mint a bolond juhár,
 mely duzzog, míg ki nem döntik
 (hetékén.)

Hej, a búkkót vashól öntik,
 de ha nálam fejsze lenne,
 valamennyi itt beverne.

(eszfalódova)

Csak a fűz oly keseregő...
 No, de jó éjt, tisztelt erdő!
 (elalszik.)

A Madonna megjelenik

Körös:

Cl a felhők fodros hátán,
 piros papucs van a lábán,
 holdszugar a jéggyűrűre,
 szür esillog a kövantszújra.
 Szent fia a karján alszik,
Andrásra néz s nem haragszik,
 sótet szeme csillan tőle,
 kiesdől a könyv belőle.

Egy hang:

Fekjendője habos selyem.

Másik hang:

Feláll most a fellegeken.

Harmadik hang:

Mintha imát mondana...

Körös:

Boldogságos Szűzanyá!
András (túrdre roskad):
 Boldogságos Szűzanyá!

A Stúzangya:

András, András, máve jettél?
 a szívedből kivettél,
 minden intést könnyven vettél,
 amit nem kell, olyvat tetted.
 Senkít nagyon nem szerettél,
 Istenedől nem rettegettél,
 engem soha nem követted,
 talán el is felejtettél.
 De én látod, nem hagyatlak,
 könnyezve is biztatlalak,
 s amíg halkán sirattalak,
 imádkoztam s így vártalak.
 Mert *Andrásom*, erős légy ám,
 túrd a sorsod mindig néman,
 s átkelsz majd az égi kétrán
 a fájdalom szakadékan.

András (imádkozik):

O Szűzanyám, gyöngye vagyok,
 minden köben elbukhatok,
 gyámoltos majd, hogy a bűnben
 jaj, a gonoszt elkerüljem.

A Stúzangya:

Jól van, légy hát erős, fiam,
 a rossz lélek karmaitban,
 érezd, hogvha csapas is ér,
 az őrangyal mindig kísér.

András:

O Szűzanyám mondd meg végre,
 hol akadok a szent képre?
 vgy talán a mennyben van már,
 s kár keresnem tovább itt lent!

A Stúzangya:

Ne eszűgedj és megtudsz mindent!
 (eltűnik.)

A KORONA ÉKSZEREK ELRABLÁSA

Képregény 60 szalagban.

— Ahog' vas érejtést megkaptam, főnök ur, siettem vissza Londonba. Noe, mi az új eset?

— Azt hiszem, Wade az a becsületes áldozott. Ki merészné a koronaszereket elrablására gondolni. Ez lehetetlen. — Semmi sem lehetetlen, főnök ur. Főnök is megvannak most a Towerbe.

— Ez egyik becsületes jelentett valakit, ami van majd betérja.

— Nem fog ártani, ha megbizonyosodunk a logról, főnök ur. Szeretnék beszélni ezredessel. Ő a koronaszereket őrszolgálatának parancsnoka.

— Nem mondtam meg, kitől hallottam. De megcsinálják, erre esküszöm. A Towerben...

— Hát! Mi lesz az, amit megcsinálnak?

— Rablás. El akarják rabolni a Towerből az angol koronaszereket.

— Az ezredes elmarad. Ez a horgán őrszolgálat. — Ez a Wafelészélmény. Itt őrszolgálat az éjszakai. Minden éjszaka bezárjuk.

— Erre tessék. Az ezredes ur várja önöket.

— Ha az őrszolgálat elzárja a börtönöket, ottlapon szikláknak betükröz és zárják el hozzáférhetetlenül az ékszereket

— És egész nap sokszáz ór járják a torony körül, Wade

— Szóval úgy véli főnök ur, hogy tovább övintézkedésekre nincsen szükség

— De nem ám. És nem is akarom, hogy detektiv urak beléssze az orrkat a mi munkánkba. Először talán várják be, amíg valahán törünk valami, mielőtt elefantot estárnak minden bolhából

— Mit tehetünk. Az ezredes...

— Tudom Nem akarja, hogy beavatkozzunk. Már pedig megteszük, ha kell, az akarat ellenére is. És ami eldőlésben szolgálatunkra lesz az ez a doloz

— Pompás kis fényképezőgép. Önműködő és még láthatatlan sugárakra is érzékeny. Ha elebe kerül valami, észrevétlenül lekapja.

— El fogjuk rejteni a kámesz kamrában.

— Nehéz mesterség lehet ek-
korra kincset őrizni.
— No nem mondhatnám. Ma-
gunknak detektíveknek nehezebb
a sork.

— Elhelyezte a gépet?
— Igen Pontosan az ékszerok-
re van beállítva.

— Ha beletöltünk a Towerbe,
gyorsan kell dolgoznunk. Sem-
mi fértelenek nem szabad elő-
fordulni.

— Ne azot, No-
nes. Megszerez-
zük azt a bolmit.

— Csak egy
kárta éjszakára
várunk.

Mig
Donavan
az ör-
rel tár-
solsz.
Wade
elrejt
a fény-
képez-
gépet.

16:00 óra
Tiger,
rendőrség
által jó-
ismeret
szerepbe
haditana-
csoltart
embere-
vel Lime-
house-
ban.

— Kanott engedélyt a főnököt,
Wade, hová szemmel tarthassa az
ékszerket?
— Nem. Biztosra veszi, hogy az
ékszeg teljesen elemezőt egye a kalap-
ját, Donavan és főjőjn velem.

— Meglátogatjuk Dick
Hallowell, aki a Ber-
wick útra hadnagya.
Ők őrzik a kincset.
Ösztálytársak voltunk.
Van egy ötletem, am-
ben segítségünkre le-
het.

— Hallowell hadnagy az ezredes
ur lakása van Nincom szolgálat-
ban. Az autót itt kell leállítaniok,
uram.

— Ugy
látszik csak-
uravam se-
gíthet tal-
nálunk fel-
ügyelő úr!

— Ti detektívek mindig rosszkor
fóttok. Hope, engedje meg, hogy be-
mutassam Wade felügyelőt.
— Anny, Rumlip ezredes, beszélt
őrdől, felügyelő ur Bevalon, nem
nagy elragadtatással.

— Nem adott engedélyt, hogy
értsék a koronákszerkeket. De re-
melem, Hallowell, te nem vesztetted
ilyen ellenségés érzelmeket a de-
tektívek irán?
— Azt hiszem, az ékszerok biz-
tonságban vannak, de ha szükségem
van segítségemre, rendelkezésemre
állok.

— Szeretném, ha nyitva
tartanád a szemedet. Ha va-
lami szokatlan észlelsz, érte-
sítést küldesz. Ugy hiszem,
a rablást a legközelebbi időre
levezik.

— Megtudtam a Tower ma-
esti felszavát, Tiger. A jel-
szó „Boston”.
— Holna ilyenkorra birtó-
kunkban vannak az ékszerok.

— Itt az „Arutók kapuja”, Tiger.
Átmászunk és bent vagyunk a
Towerben.

— En ma-
gyegek jól.
— Ti követitek. El
ne felejtétek a
jelszó!

— Ugyanekes sűrű a kód.
— Rablásból való éjszaka,
Az az előérzetem van, hogy
készül valami. Gyerünk. Tarti-
sunk személt a Tower körül.

A r-
kapl-
tány-
ságon
Wade
agga-
dal-
mas-
kodik.

— Hallja-e Wade. Valami
tovoldónak volt Limehouseban.
Nézzem utána a dolgnak.

— Donavan maga megy a
Towerhez. Amint végeztöm, én
is odajövök.

— Véres ezredes... a ví-
dám vitorlás... vér... vért!
— Ez már a delírium.
Nem vagyok benne olyan
bizonyos.

— A jelszót!
— A jelszó „Boston”.
— És nezzé a másik jelszó.

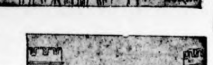
— Ez a kulcs nyitja az alját.
A koronákszerkelet ennek a torony-
nak a legfelső kamrájában őrzik.
— Erdő! Mi majd itt őrséget tar-
tunk.

— Donavan detektívmes-
ter vagyok. Beszélhetek Hal-
lowell hadnagy urral?
— Ó az őrszancsok. Erre
kijöni.

— Odanézzem!
— Az, aki utánuk megy, az
Hallowell hadnagy.

— Az „Arutók Kapuja” felel igyekez
nek. Allj, vagy lövők!
— Grégli Risdől!

Don-
van
Wade
para-
csára
a To-
werhez
siet.

3-20

3-20

— Stáserék, mitfélti késo. En majd ebánol, ezzel a tisztokével.

— Timentek.
— És Hallowell is velük.

— Vidám vitorlá sok! Vér... vér... Vér ezredes...

— Kivették a testéből a gölyöt, de lába. Meg for halni.
— Szegény ördög!
— Felgyelő ur, gyorsan... oh, bo szánat...

— Mi történt Donavan?
— Már késo ebétem a Tower lakl.
— Hé... A koronaszekerest, ellozták!

— Láta a rablókat?
— Nem tudam tisztán kivenni az arcukat. Kő volt. De követtem Hallowellt, mielőtt a bárkájuk elment.

— Valjon miért érdekli ez az ember olyan nagyon Wade felügyelőt?
— Bizonyos vagyok benne, hogy ez az ember ismeri a tetteket. Bárson tudna beszélni.
— Ezen a földön nem többé, felgyelő ur. Meghalt!

— De felgyelő ur, hogyan lehetett volna ez az ember kapcsolatban a rablókkal?
— Egyre azt ismételle: Véres ezredes, vidám vitorlások! mielőtt meghalt. Ez nem hiszem, hogy megéledt volna.

— Ha a zamborok meg sem hagyták el Angliát, ezek a szavak nyomokra vezetnek. Végezik lesz az a göly, amit beleszeresztetek ebbe az emberbe.

— Emeid fel azt a fedőt is dobjuk be.
— De hiszen ezmeletlen, azóta lettek a csatornagás olvadtán vége vele.

— Ugy van! Meghalt! Akkor legalább nem ártana is a szék! Léte ha helyre.

— És most fölébe a fedőt. Soha senki nem fogja megtalálni.
— Vigyázz, ne maradjon nyom.

— Itová megyünk, Tiger? A határőrség fel van lármázza, nem hagyhatuk el Angliát.
— Csak kövessetek nyugodtan. Nem is akarom elhagyni az országot.

— Itt van az a hely. Pompás reftek... Hát még ha meglátjátok, mi vár rátok odabent.

— Tiszán ezredes vagyok. Beszélj akorok a főfelügyelővel. Hallowell hadnagy elhútt az a gyémant, hogy ő is részes a rablásokban.
— Adám... tudom, hogy tévedsz. Istennem... mi történt vele?

— Sokval ezredes ur azt hiszi, hogy Hallowell hadnagy is a bandához tartozik?
— Majd elődöntök, ha megtaláljuk. Még pedig remélem mielőt hamarév.
— Bizonyos vagyok abban, hogy ártatlan.

— Gyerünk, Donavan. Ha jól emlékszem, azt mondta, a rablók bárkán menekültek?
— Igen. Valószínűleg a dokkban! Nem hiszem, hogy kedvük lett volna összekapadni a fegyverrendőrséggel.

— Fő örök kerestünk a dokkban kárvényok. Bizonyos abban, hogy... Felgyelő ur, ott egy elhagyott csónak. Nagyon ismerős.

— Csak egy pillanattal intam az őrszaka, de ez volt az. Ezen menekültek a rablók.
— Helyes. Ugy látszik, nyomom vanynak, Donavan.

— Hope, Te várl itt.
— Nem várok. Meg akarom keressni Dicket.
— Hád jójón, ezredes ur. Nincs időnk vitára.

— Tiger bevezeti bandáját a rejtőhelyre.
— Mire való ez a rejtőhely? Át őszereket ki kell vinnünk Angliából.

— Teljesen felszerelt műhely az ékszer-ek földarabolására, a drágakövek kieszédésére, az arany beolvasztására.

— Mielőtt a rendőrség nyomunkra akadhatna, az ékszerből egy csomó kő, meg beolvasztott aranytomb lesz.

— Minenütt keresték fel-
gyvelő ur. Sehol semmi nyom.
— Hát ha ebben az irány-
ban se találunk nyomot...

— Terry! Hová mész?
— Mondtam neked Hope,
hogy ne hozd magaddal azt
az ostoba dóbot.

— Terry! Gyere vissza!
— Ott szaglászik annál a csator-
nyavilásnál.

— Vajon mit keres ott?
— Ha így burzok az időt, sosem
fog előkerülni Hallowell!

Ha a kutya beszélni tudna!

— Terry! Megyere!
— Nincs értelme, hogy tovább
keressük Hallowelll! Azóta ré-
gen elpárolgott.

— Az ezredes urnak igazza
van, felgyvelő ur. Jobb lesz
ha megvagyok.
— Megálljunk. Az a kutya
nem ok nélkül szűkült ott a
csatornalyuk-
nál. Gyertünk
Donovan, néz-
zünk körül.

— Sent! Isten! Ez Hallowell!
— Felgyvelő ur! Eit... Ugye
éit...

— Eszméletlen, de a szíve do-
gog! Ha a kutya rá nem bukkan,
a gáz rövidesen megfojja. De
most nincs vesztegetni való
időnk. Gyorsan, kórházba vele!

— Közelben élethezelyi nin-
csen, de még eszméletlen.
— Okvetlenül látni akarom...

— Ezt azt kell adnom
őnek, felgyvelő ur. A
hadnagy kezében volt.
Erőszakkal kellett szét-
feszíteniük az ujjait.

— Ez a darab...
— A maitai kereszt a királyi ko-
ronáról. Az étra-
bolt ékszerek kö-
zül való.

— Ime a bizonyítéka, hogy Hal-
lowell is a bandázos tartozott. A
többiek szintén el akarják tenni láb-
alól... Amint megbőz, a katonai-
törvénysek elé állítom

— Az, hogy ezt az ékszeret a ke-
zében tartottuk még nem bizonyítja
Hallowell bűnösségét, ezredes ur.
— A zrnök katonákak mind hirtel-
en elrontották. Ezt is legkönnyeb-
ben ő rohantta el.

— Minden a felszót is tudják. Csak
Hallowell árulhatta el. Csak ő, meg
én tudhatuk az igaz, jelszók előre.
— Es őn senkinek sem mondta
meg, ezredes ur?

— Hát persze, hogy nem...
— Értelme is... mégis elmondam
valakinek. Aznap este
ebédnél Diana Mont-
ague-nak!

— Felnyitotta a szemét. Jobban
van. Olyan heidog vagyok!
— Helyes. Lassuk, mit tud.

— Eppen az ékszeres kam-
rában voltam őriráron, mi-
kor egy férfi lépett be. Mi-
előtt még moccanhattam, le-
sétött és elrohant az éksze-
rekkel. Felépiszkodtam és
utána szedtem.
— Az "Arulók Kapuja" te-
lé?

— Beugráltak egy eszák-
ba. Én utának. Valaki felje-
vágott, amikor beugratam.
Minden előtöltöt a szemem
előtt...

— Azt mondja, a sótlétben nem
ismert fel senkit. Mi az ő véle-
ménye, Wade?
— Az, hogy legjobb lesz, ha be-
szólunk Diana Montague-vel és meg-
tudjuk miért akarja tudni az sznapi
jelszót.
— Az auto itt van, teingyvelő ur!

— Wade felgyvelő vagyok Di-
ana Montagu ónagyságával szre-
tetnek beszélni.
— Montagu kisasszony nincsen
időhaza, uram. Kora reggel el-
távozott.

— Montagu kisasszony kora reg-
gel távozott haziról. Rögön az-
után, hogy valaki telefonon felhí-
vta.
— Felhívták. Nem hallotta mit
szólalt?

— Nagyon halkán beszél, uram.
De ha jól értem, valami vitor-
lást említett.
— Védám vitorlásokkal, nevező?
— Védám vitorlásokkal, nevező?

— Ugy van, uram, pontosan "Vi-
dám vitorlások"-ot mondott.
— Nem tudja, hogy ki volt az,
aki telefonált?

— Megismertem a hangját, fel-
gyvelő ur. Egy ember, aki gyakran
jár ide. A valódi nevét nem isme-
rem, de "Véres ezredes"-nek nevezi
magát.

Wade a bírálóhoz egy baldoklózt is-melgette: „Véres ez-re, Véres ezredek.” Diana Montanuz ez a Véres ezredek kereste telefonon, mielőtt ha-tározni távozott.

4-4

— Mi köze ennek az ék-szerreléshez?
— Oh, nagyon sok. Kö-zös esztendővel ezelőtt felt az ékszerék elrablásá-ra. És ennek az embernek a neve „Véres ezredek” volt.

— Ha megtalálunk azt az em-bert, aki ezt a nevet használta... Rajonunk az ékszerék rejtke-helyé-re... A másik ut pedig, amni elin-dulhatunk...

— A „Vidám Vitorlók” sok? Mégvan, felügyel-ő, őr! Tudom már mit jelent a „Vidám Vitorlások!”

— Mi az, Donavan?

— Azt mondom, tudom már mit jelent a „Vidám Vitorlások.”

4-6

— Elha, ez nagy szót! Ha ez lesz nyomában vagyunk a han-dítok. Mielőtt még valahol elin-dulhatunk, a zástornóyt, Góvrsant! Minden pere dedica.

— Ha igazra lesz, Donavan elő-írtetjük őrmesterből detektív-felügyelővé.

LYMAN ANDERSON

— Akkor máris annak érzem magam Néze ez a londoni tér-kelet, felügyelő őr! A „Vidám Vitorlások” egy kosma Lime houseban!

Wade egy detektívnek kiad-ja az utasí-tásait.

4-7

— Hála Donavan detektívfelügyelő ötletességének ismerjük az ékszerék valószínű rejtkehelyét. A „Vidám Vitorlások” csapadék Limehouse-ban. A szobaforgó helyet máris rendőrgyá-rú veszi körül.

—Mindenkit átutaltunk, aki ezt a területet elhagyja. A mi dolgunk, hogy ezt a pontot, a „Vi-dám Vitorlások” csapadékot meg-lepjük.

— Nem tudjuk kik a rablók, kik rablók. Lehet, hogy lováda-zás lesz De a kerónékszereket vissza kell szereznünk minden-áron.

— Le kell szólnunk a Kör-ve, ket, az aranyat meg beol-vasztjuk. Készen vagytok?
— Rá kellett jönnünk, hogy a Vidám dolgoznak a gépek. De most Vitorlások csap-akozásban

4-8

— Ha nem látod volna le, azt az ékszerészt, most nem tudnánk mihez kezdeni.
— Nagyon sokat fecségett és a rendőrséget emlegette. Itt van... keréjtek ezzel

— Hé Tiger! Nézz csak ki a zablakon!

— A rendőrség! — A tetső oldalán is körülfigyelt!

— Kivénl! — A törvény nevében!

4-9

— Mit akar itt?

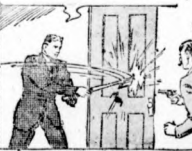
— Lathatja saját szemével. Senki sincs itt.
— Pedig itt vannak, tudom. Mi van ott az ajtó mögött?

— Ez Wade felügyelő! Ha be akar törni, indítsd meg a gép-puskát.

— Be van zárva belülről. Fel kell törnünk az ajtó. Rajta, Do-navan

4-10

— Vigyázat, Donavan, géppuskák!

— Nem bírjuk sokáig, Tiger! — Szedjétek össze az ékszeréket, Góvrsant! A titkos alaguton keresztül előlünk és üthetik bittal a nyomunkat.

— Addig mi feltartjuk őket.

— All' vagy? Hová? — Magától! Hát... Vigye...
 reia.
 Helye én is...
 simbo...
 erben...
 a többi...
 a tükör...
 alags...
 megzók...
 az kéze...
 4-3

— Hívja be az embereket, Donavan.
 Jönnek már.
 4-4

— Nem!...
 — A főnök elvitte. Meglévett ezen az állón, amíg mi harcoltunk.
 4-5

— Mit akar tőlem? Csak semmi okodok...
 4-6

— Rendben van. Megadják magukat.
 — Dobították ki a fegyvereket és nyissák ki az ajtót. Es semmi esél...
 4-7

— Vigye be őket a Kapitányra, én a nyomukba eredek.
 4-8

— Nof vannak az ékszerék? — A főnök elvitte. Meglévott ezen az állón, amíg mi harcoltunk.
 4-9

— Nem menekülhetnek el. Minden utat felzárunk.
 — Ki felelős ott az alagút bejáratánál.
 4-10

— Tiger Travne állt itt. Két ember volt velem. A lámpába kanyarok a golyvók. Arrafelé menekültek.
 4-11

— Meg vagy őrvive, Tiger? Nem állítottunk meg egy autóbusszt.
 — Meg kell állítanunk. Más más nincs a menekülésre.
 4-12

— Végvárat a felállításnál, uraim.
 4-13

— Mit az őrvive?...
 — Csend, vagy lyukat kap a hátába.
 — Ha mind a sőtőfőt veszem kezembe.
 4-14

— Ezeket elintézzük. És most? — Ti ketten ruhát váltottok velem, én, én meg az utas.
 4-15

— Mit akar tőlem? Csak semmi okodok...
 4-16

— A motor nem működik. Ugye az kalsuz sr. Tűz-és átszállni egy másik kocsi.
 — Va... valóban.
 Tiger Travne elkötötte a gumitlan felakasztásokat.
 4-17

— Azok nem az autóbussz emberei voltak, hanem Tiger Travne és a banda két tagja.
 — Tisztelt figyelmeztetnünk kell a rendőrszolgálatnak.
 4-18

— Ezeket elintézzük. És most? — Ti ketten ruhát váltottok velem, én, én meg az utas.
 4-19

— Tiger bizonyosan itt bujtál valahol, nem meg állított autóbusszt.
 — Az embereket bizonyosan láttuk is. Kérdésként meg, mit tudnak.
 4-20

— Wade detektívfelügyelő vagyok. Három férfit keresek.
 — Nem hiszem, hogy azok volnának, akiket mi láttunk. Az autóbusszra még három embere leszállított minket a kocsirol.
 4-21

— Parancsnok van, hogy átkutassunk minden kocsit.
 — Csak ez az egy utasnak van ez is ismerem Nantona ezen a vonatlon utazik.
 4-22

— Azok nem az autóbussz emberei voltak, hanem Tiger Travne és a banda két tagja.
 — Tisztelt figyelmeztetnünk kell a rendőrszolgálatnak.
 4-23

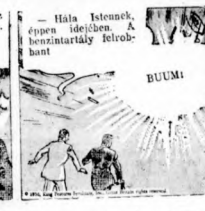

— Rendben van, Mehetnek...
— Várj! A Wade az autóbuszt...
— Rendben van, Mehetnek...
— Várj! A Wade az autóbuszt...
— Rendben van, Mehetnek...
— Várj! A Wade az autóbuszt...

— 'A kopók nyomunkban vannak, Tiger. Adjuk oda nekik az ékszereket és lögjünk meg.

— Senki nem fog megfoglani innt, Tiger! Nem adjuk az ékszeret és...
— Oh...
— Akadályozz meg, ha tudsz!

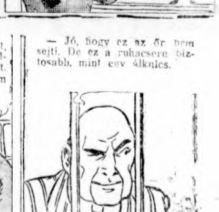

— Az ékszereket visszaszereztük, a banda többi tagját elesztük. Had fusson ez az egy gazember.
— Szó sincs róla. Ez volt a főbűntud.

— De hogyan arja elespni? — Van egy eszmény. Újból felkeressük Diana Montagut.

— Már mondtam, hogy Montagu kitaszított minden idehaza. — Pétre az útból. Tudom, hogy hazudik.

— Az aljtönnyésn egy slak jelent meg, revolvert tánt és rápis Wadere. — Vigyázat, félre!...

Salátom, de azt hittem be akarnak törni.
— Add ide azt a revolvert, Tiger. A törvény nevében letartóztalak.

— A koronaékszerek elrablásáért.
— Semmi közöm nincsen ahhoz a dologhoz.

— Nem is lehet itt az én vidéki villámam volt Southamptonban, amikor a rablás történt!

— Ezt az albit majd a vizsgálónak hozhatja, Miss Montagu, Trayne, maga velem jön.
— Helyes. De nehéz dolgom lesz, ha rám akar bizonyítani valamit.

— A legjobb cellába fog kerülni. Keleti felvétel...
— Nem fontos. Egy nap múlva ugyis kint leszek.

— Ha ennyi bizonyítékkal kerül tárgyalásra a doog, alulmaradunk.
— Tiger Trayne nem fogja hinni, hogy a dolog tárgyalásra kerüljön.

— A katonai törvénysség tárgyalása megkezdődött. Mentse meg, Wade!
— Ne aggodjon miss Ruislip!

— Hallowell hadnagy önt a koronaékszerek elrablásának ügyében büntetéssel vádolják. Van valami ellenbizonyíték? — Csak Wade felzavart erredes ur!

— Hallowell hadnagy nyitva találta az ékszerskema alját. Beképzett. Ime itt van a bizonyíték, amely mellette tanúskodik.

— Ez a fényérékeny fényképezőgép sötétben is lát. Ez bizonyítani fogja, hogy ártatlan.

— Most lepergetem a rablás ártatlanságát. Ott áll a villanyt.

— Az ékszerskema sötétben van, de ez a gép mégis pontosan mutatja az ékszereket.

— Egy férfi kengyel az ékszerszek felé.

— Ahogy kivújja utának a szét, lenéket hall. Hallowell hadnagy jön.

— Nos, uraim, önk is látták, hogy történt a dolog. Hallowell hadnagy ártatlansága nem kétséges.

— Hallowell a sötétben kinyújtja kezét, ami éppen a korona „Maltai kereszt”-jébe akad.

— A sötétben küzdelem keletkezik. Az ismeretlen ökle állon találja a hadnagyot.

— Elmenekült! Hallowell utána ered.

— Elmenekült! Hallowell utána ered.

— A hadbírósg felmenti minden vád alól, Hallowell hadnagy.
— Ezt önk közölnétek, Wade!

— No meg annak a pomposz fotográfáló masinának.

— Elment miss Montagu, hogy hozzon nekem egy új dírt. Tiger Trayne odaszólitja az őrt.

— 36. Szeg ez az őr nem sejt. De ez a ruhacsere 34-től tovább, mint egy alkalom.

— Itt az új ruhák Tiger? Vegye fel gyorsan, mert Wade felgyelozi ur hivataja.

Wade felgyelozi a pihintest Tiger

— Nézz Wade milyen szép ruhája van. Micsoda pompás, hatalmas gombok.

— Ez a másik egy rendőrházból került ki, aki a „Vidám Viteplások” ostrománál sebesült meg.

— Nem nem a koronázásról van szó, Tiger.

— És ez a Harmadik is ugyanabból a revolverből való, Tiger. Sejtli, hogy honnan került hozzám.

— Itt az a régi revolver, Tiger. Itt vizsgáltam a revolverét és meggyőződtem, hogy ezt a három golyó abból lőtték ki.

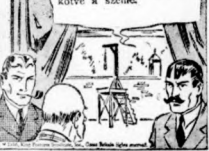
— Előléleklik arra a besugóra, aki éppen az ékszerboltban asztalra holt meg. Ettől a golyótól... a maga kezétől halt meg.

— Hozza ide, Donavan. Hadd lássa, mi vár a gyilkosokra.

— Csak nézze meg jól, Tiger. A legközelebbi alkalomból mégis be lesz kötve a szemre.

Időközben a börtönnel szemben.

— Okosabb volna, ha vallana és megkértené a tárgyalás igazságait.

— Örülök, hogy végre leszédtek rólam azt az átkozott kopercot. Nem adna egy cigarettát?

Mikor Donavan távozik, Tiger lépésről lépésre a gombot és égő cigarettájával megcsujtja.

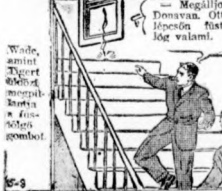
— Robanjonk, Donavan. Ez a robbanás Tiger cellájában történt.

— Tiger Travené elütné!... Na, jón, hogy az örögebe...

— Wade és Donavan urak! Ez a gomb éppen úgy elbánni velük, mint a cellám vasrács csával.

— Megálljon, Donavan. Ott a lépcsőn füstölög valami.

— Egy gomb Tiger ruhájáról való, kancé lóg le róla, az sült.

— A gomb test volt robbanásmentes. Gondoljaim.

Mikor Tiger megjelenik a tevéőrnék, nyon, Diana Montagu felkap egy puskát és lö.

A kőtel szubogva repül a levegőben és kakullott Tiger mellé.

— Ott van! — Elcsípték a szőnyeg alatt a szárnyak alatt.

— Kőtelel szerzett valahonnan. — Most ereszkedik el, Gyorsan utána, Donavan.

— Sless, Tiger! Itt a kocsi!

— Ereszkedjen le Donavan. Ha adták sakkba tartom őket.

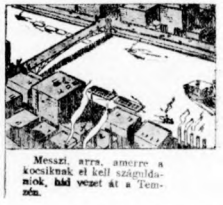
— Elkibáztam! Hagyd, Tiger! Megszálltunk ismét.

— Nincs semmi baja, Donavan? — Csak a bőrdímet sűrítette le a kőtel, ez az egész.

— Ott mennek. — Itt a kocsi. Ezt az egéret még behozhatjuk.

Messzei, arra, amerre a kocsiuk el kell száguldanok, híd vezet át a Temzón.

— Wade-ék beértek. Add ide, majd ha yeztok.

— Ne léjőn, Donavan. Nem mehetünk.

— Hiába minden. Az ő kocsijuk gyorsabb! — Odanézz, Tiger!

— Felhúzzák a hidat!

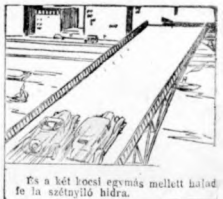
— Elcsúszk két felnyitós ur. A híd éppen az orruk előtt nyitk ki. — Nem fog rugátni, Tiger nem állja meg magát.

— Nem mehetez neki, Tiger. Ez öngyilkosság! — Atutunk ne félj és faképnél hagyjuk Wade-éket.

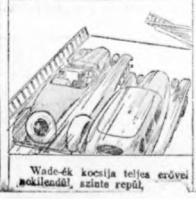
— Mindjárt mellettük leszünk. Kerülőbe elfűk, felgyelőt ur. — Már késő, itt a híd!

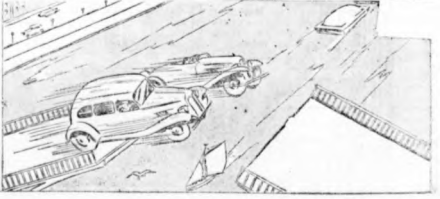
Es a két kocsi egymás mellett halad fe a szétnyíló hídra.

— Most már át kell jutunk. — Nem sok reményünk van, de most már mindegy...

Wade-ék kocsija teljes erővel kékülözöl, szilte repül.

A híd szétnyitk, de a két kocsi már nem tud lelékezni.

Madártemetés

Irtá: GULÁCSI IRÉN

Lajos király szerencsésen befejezte a velencei háborút. — a felekezélmény a Sigmoria már aláírta. Hátravolt még a szerződésnek magyar részről való szentesítése. E elől Velence két követet küldött Lajoshoz — Fantino György és Dandolo Lónárd urakat — akik tiszteletére a király — a hivatalosok megedzése előtt — vadászotat adott a díszgyőri renetgeiben.

A díszes menet vígan zengő kirtzó mellett haladt észak felé. Egy idő múltán a pecérek előkerültek a csapat mögöl, ahol eddig haladoztak. A solymárokat a vadászmadarakra is előhozták s bemutatták.

Leptöképben persze a király madaraira kíváncsikkodtak az urak s enyhe lövöldölés keletkezett mikor a solymárokat a királyi főmárárral előkerült.

Kiközben volt, de oly gyorsvörű példány, hogy az urakba még az udvari illem sem bírta a letézés kuncosnak fakadást belefutani.

No, aki lelke...! — toporozott Zudar Péter orosz igazgató, palástolatlan vadászirigységgel lépdesven buhoszt. Százotynegy való solymóki vittem fel, ráusztott négy falum, míg összefogostattam s kitánítottam őket, de

mind a százotynegy odaadnam e csodás állatért.

— S ölévéröl mért nem leszöl? Azt kínálja magyarázom — fészkelteit a mindig szoktolt kedvöl Bebek Gyurköl, mire az urak Péter gyengéjöl ismeréven, nevetéöl, ómagá pedig elpírult s szerelmes pillantást vetett az újján ööl szive-madarára.

— No, — vakkant fel egyszerre mégis, iszonyt előböltséggel — hát ezvet se nevesseket utalm s szerelmes barátimöl! Mert én bizony még félek is —

— Odaadöl?

— Pecceréstöl s rá ötven löblögvákvöl! Egy a szavam! Hanem hát ez a királyi főmárá s nem a maunskszöri kicsinyeknek való, — kapott észbe, hogy a király előöl alkudozik.

Lajos, azonban végül lötsöt, hogy nem ügyel felé. Hogy apródja elődözta ezüstmáráról a felkéséven, ez az újjáró menten az ö sodrony-közvetébe bujtottat újjáró repült. Onnan nézetéket fel rá okos szemmel, Lajos meg vissza rá es díszöl, buzdító szavaiban gyöngöséggel megállt. Majd ki léven ösvéta a madarak zarádközött, a falca előre indult. Az ebek aldobahagyták a türelmetlen kiöltözést s nesztelenül surrantak üle s tova a párnávközött.

Kis tiszás szélén a társaság hirtelen megállt. Egy foglyol apró esirképlevtöl futának

eredt Lajos előöl. Ez volt az első való a hajtatásban s leterítésének jóga: a kiralyé. Elt is a foggal, Madarával, kintön ösztemöl dolgozott. Az urak felszaladulak s vivát...! Az apród pedig a zsákmányt urának lovasszába tuzte. Még két hasonló vadásztevénykeles a velenceiek részöl: azzal megedzölözöl az általános vadászatl. Férjek, fajdok, fánakok estek zövé-mányul s nyuladban anvvi, hogy a pecérek vállán átvetteit erölök egész elhajoltak a teleröl.

Később, mikor az erölö mélyebb lett a fogóhátok, esövek s kanyarok is előkerültek. Most innen már nagyöböl vadakra lehetett számítani. Lajos hát lörol szállt s példájöl a löblékek is követétek. A partiak néhaen csatlósál visszszamaradtak, míg ööl egy vadászöl csapson hatoltak előre. Az északít sátrakkban löblöték s hajtatban fel is lováköl!

Mostantöl már szarvas, mosve eles meg a halcsa. De harmadnapra a renetgeköl kiralya, a löbény is megjelent. A vadászmadarak löbbé semmire sem voltak használhatók. Dárdával, szögnyúl, halbekerüléssel felvöl a veszedelmöl löbék, mégis azonban oly ügyesen, hogy sebet az egy Zudar Péterben kívül senki sem kapott. Benne sem a nagyvált két kárt, hanem az lett a baja, hogy szerelmes ölyvöltöl az aprób madaraköl zömájan túl sem akart megvalni. Hiába övta Janos püspök: harmadik napon egy ingovirtlen szög gonmek kiöltözö. De a szereséves ööl csak bellemeltöl ment a nyulatöl irányba, aztán megfordult s ölyan esuf rivásla kezdte, amennyek az esöl főfőnd kivánó fogyalatosság közeppét semmi helye nem volt: végül durvözga visszaugrott Péter újjáró.

A külfömben anvagvselémbert előtönte a mérég. Nehezéöl mozdulatlöl földredolta az előkényeztetöl állatöl s parancsolva mutatta neki a követendő irányt. Ez azonban nem hogy nem követte, hanem pillanat alatt gazdájának

A jótékonyaság anyala

— Karócsányi história. —

Irtá: FARKAS ANTAL.

I.

A nyaráfakkal szegélyezett, kastélyba vezető úton himblödözött a méltóságos asszony abban az ócska botárban, amelyet még Bécsben vásárolt valamelyik ócska, de olyan hevesen tartott mesteremöl volt, hogy a derék öök füvévelmöhöl arra még marvar ember nem tette rá a kezét csak akkor, amikor tisztogatta. Hisz mostanában, szakadt, tört, a korcs székta föltozoztani, varrogatni, drogtogtatni, annyira megperforáltatik, hogy abból a mai méltóságok ki nem sótvolnának. Külömben is csak sátoros ünnepek keröl forgalomba ez az ócska jószág, mert az meöböl-csenöröhöl ölkalmat ideöen a esztéa is megjárja, az amöl a boldogult, méltóságos urnak a vadászokcsója volt egészen addig, amíg a méltóságos ur meg nem tett öcsébe. Voltökéren nem is az öcséhet tért, csak ide, a kastély háta mögött meöbölözöl eszállt kintáiba hiszen az örei szmáret, ötöden országokban bíbennek, miután mint öveés méntökérek megzedték meöbölök és morafélekáknak különböző nádök föléltöl címert és zavont vásárolták.

A boldogult méltóságos ur a vadászaton kívül a politikához is értett valamikéöl, mert egész életén keresztül bent állt a törvényhozásnak és tartózkodott a fővö-mény miniszterelnökékekkel. A nagyvö-jövedelme futotta a politikai és társadalmi szakraozások költségeit és a méltóságos ur halála után is maradt anvvi, amennyiböl az özevgy méltóságos asszony gond nélkül megéltétt.

Megölt volna a méltóságos asszony kevesebb jó-

vedelemböl is, hiszen nemcsak a eseléségtöl, hanem meg magától is sajnálta az enni valót. Folyvödon atöló remezgett, hogy az emberek kilöbék még a szemét is és a végén neki öben kell pusztulnia.

Egyetlen szenvedéve volt és ez nem került neki pénzbe, csak egy kis fáradsága: a társadalmi jótékonykodás. Nem volt a közelben olyan jótékony meögyelet vagy egyéb ilyen természetű intézet, amelynekben, amelynek ötleben ne járótta volna a reprezentáló előléköés szerepét.

Es szívesen jázótta. Az előléköés, a szónoklás, az árvek és özevgek vigasztalása sohsem fárasztotta ki ezt a névce, alig 10—15 kilós asszonyiság, aki a főispán mellett képviselöte a földi irlgalmasságot.

Most is a városból döögöttöl magát kifelé a kastélyba. Már esteledek és minyavart beköszönt a Karócsányi szentesétele. A méltóságos asszony egész déltán a szegény gyermekek karócsányfaja körül fogyalatoskodott és ingyenulaköt ösztogattott ki a rongyosoknak, azokat a holmikot, amiket a városi jószövek öszevgyötöttek és aminek a köztöására a méltóságos asszony a legnagyobb öltöbölöséjjét kireböl östölönek ki ezek a holmek...

— Siessünk, Janos! — mondta a kocsiának. — Siessünk, lovasokák! — mondta a kocsi a szegény párnáknak.

Azök tán szöt is fogadtak volna, ha lett volna elegetöl erejük az ócska alkötmény házusaölöz a tenyérvég övö latvában. A méltóságos asszony ébéséget érzett. Janos is, meg a lovak is. A méltóságos asszony a prémeke melege mégis elámosztotta. Janos almoson didergétt a bakon. Még álmodzott is tán meöböl szöböröl, töltött káposztáról, fonatos kálcsáról, piros borról... A lovak bizonyosan tell jázólööl, ahokros tartásnyáról álmodzotak.

Szent Karócsány estéjen himblödözött a régi bécsi batar a nyaráfakkal szegélyezett, kastélyba vezető úton. A méltóságos asszony. Talán már meg is állt, de nem vette észre sem a méltóságos asszony, sem a kocsis, sem a lo...

II.

Fényességöl ragyogó terem terített asztalánál találta megöl a méltóságos asszony. Az ezüstökön eszállt címer. Ném hiszen a kastély öbédjölözöl ööl az asztalön ökreöktöl csillagöl nyakkal, mellet, karokkal. Egyik felöl a püspök, másik felöl a főispán. De vannak itt a generálisök, érdememes politikusok is. Mind, mind meghitt, régt ismerös. Most hirdök járók a különböz fogásokot!

Jaj, de borlák is már, mert majd kiszalad az ember gymra az öbésötöl!...

A főispánör éppen arról beszélt, hogy miyven kedves az Ur ööl, az, aki az öbédölözöl ragyogó falatját, a ruháját, mint ezt a méltóságos asszony tette.

A főispán ráduplázott:

— Bizonyos, hogy a meghodogult méltóságos urnak esöndös pinhésse lehet a másvilágol, mert az özevgye megette mindazt, amit a felebarát költésessé parancsol, hiszen éjfel-nappal társadalmi jótékonyaság tenen fúrad és az általam is sokat köszönhet neköl a társadalmi rend megszölar-dítása köröl.

A méltóságos asszony lelkét derék nyugalom árasztja el: ime, megetté a költésesség és tisztá belkissimeretöl állhat az emberek és az Ursten belöl szöke ele.

A talák, a tányérok megetnek. A méltóságos asszony tessék!

— Parancsoljanak, uraim!

A villák beledögölnek a finom falatokba, meg-

szőlőt s így vágta rettekben csóráit annak tenyerébe, hogy nyomban keresztülzögezte vastag húsát.

A vajda feloldított. Verte volna a bosszúálló dögöt lefele! Az urak is mindent elkövettek, hogy lekergessék társukról. De bizony semmire sem mentek volna a felbosszúttal madárral, ha a megöltöknek embernek a véletlen segítségével nem szedődik. Hadonászása közepezt az állat torok talála elhalászni... a fájalmában onkéntelenül osszeritorította s így valahogy csak megszabadult. Félredobta a megfőtött olvvet.

A zencemóra a Fivólhab felállt urak is odaszaladtak. Látszólag több is bűt, János püspök sajnálatos szavakkal tartotta a porlárját vadászimre.

— Ej, ej! Nonne praedixi, domine! Nem keltelek vajda bestve gaz olvvet nagyvadak óvire behozand, ahol annak motusaira néki vigyázni nincst! Bizony szemülvilágolat vehette von, egy ábrázolatát akkor homlott ma oly megvesztettség, hogy hotta naplágj viselhetne volna fertelmességét nagyvadászt!

— Jól tette kelmetek, hogy legatábil megejtette rajta az hallást! — helvessli Alsáni. Mert ily cudar barommadárral, mely a fenvéket is nem kezdi féltelni, derek dologja ugyan foghatatlan, óhatatlan.

Péter, bár komor arccal, de mulkásán nélkül vette mind a feddéseket és vizsgálatásokat. Arra sem szolamodott, mikor a főleleser holmi repedti nadragrszr módjára kezdte összevarrozgatni a bőrt. Arnikomószt, tizesvasas-kiégetés néman eltűrt. Csak mikor, évez mást még mind megdől, csodára akkor homlott meg hirtelen.

Szája eltorzult, szeméből a fájdalom villáma esapott ki és azzal zokogva borította tenyeréit az arc elé.

Mindenek elhűlten néztek ezt a váratlan asszonyos könnyölvilást és voltak, akik haragosan morogva fakadtak.

Ejneknek Horváthy Pál lépett ki megvölög a körből.

— No, halláláb nehezebbnek értem, gyaláztajára néve...!

Garay is kedvelniül fordult oldalt.

Hogy lehet ez...? S férfi...!

— Hát szó is szó, magam sem adtam volna egy vak kabliért elmaradását! — dűnynyögte Bebek Imre.

— De hát halláb nem velenessék szemeláttára vessz elő! Mi gondolhatnak, messimilyen félelmességgel nemzet vagyunk? — bucsulódott Bebek György és keserű és gyűlölködő tekintettel villogott az idegenek felé, akik azonban egyelőre, mintha semmit természetesebbnek annál nem találnának, mint hogy egy felnőtt férfi sir.

De György nem hitt nekik.

— Csak számetek, élmányjukt! Opiniojukt majd othtonra hagyják, mert eszevagonomindjárt mind a harmókjukt!

Mialatt ezeket így megbeszéltek Zudar Péter eszefordulván meg evyre tartott. Es hogy olyan igazán háborodottfele volt az arc, Lajos magán is tanácsosan illette a közbelelést.

— Noiszen! A nehezén léstünk! — akarta éppen csitoláslegépen mondani, ő is megdöbbenvén a különben hátor evre szelkedő fölött, mikor Péter — mint aki most pillantja meg — egyszerre csak feleje fordult, ráemelte dult arca s kirohobban adta meg igazti okát a keseregésnek:

— Soha uram s királyom...! sohullt soha többé nem lesz olyan madáram, — majdnem a felszedéssel egyvet föl...! Néha bár hertelen s neleges, de aztán minden vadász volt...! Ki nem mondatom derékségét, szemességét...! Mit kedveltem...! Ez egykorban uram, kölykes medveálltára egyedül ráment óhatatlán s ha meg nem értem medve kiáltozását, hőt, hősiesoda bálva keveredek a hátor löszig és késszemmel meg hertát torok nem főm: én uram, inkább iznekkelen meg ódát de vadat — bármiesodást is — lábon lenni meg nem enged! S mégis én saját kezemmel ronítottam el!

Az urak összenéztek és pirultak.

— Micsoda...? Szébet kölykesmedve...? Pusztá kézzel...? Egy nyavalyás késsel...? Evezdül...? Egy medve...? erről az emberből tételeztek fel át gyalogvadászt!

Dicsőbb az mindőlőknek és fájalmá — a vadászánat — a legizábbt félribátant, aminek megveszegehalóbb alig valami lehet!

Csendesen bólogattak és Bebek György mondta, hogy ő ezt mindjárt gondolta s azon frissiben elnyavalyázta az esztét Fantionnak, ez meg az ő eszeség nyelvényükön Dandolának.

— Igen, igen! — bólogott a két uraság, György pedig melegen tartotta a szemét rajtuk.

— Derek s ritka okos nemzet, emmential! — sugott oda Dömötör hiborónak. Ez oly nyílt és jószívű nép, uram, hogy ettől jobban hozniak egyik sem hasonlítást! —

György méltán szavát helybeidőzték a közelállók is s a tábor felszedelközött, tovább indult.

Estére megint sátrót ütöttek. A szaklások előszedték a vaskutait: pesenvesztésbe fogtak. Vigán patogott a rőszetű, a vadászok mellékszoláltak, forogni kezdett a pinetok, — vadászhistória vádászhistóriát kezertet s a délutáni eseményekről nem beszélt többé senki.

Lajos azonban emlékezett...! Kiváltásgosn különhevezett tábori szeléről több ízben végigszellett kereső pillantása s tíz fényében píráló férfiarokok. D az orosz vajdát nem találta a lakmározók közt. Kárvalott híve, az ő derek, emberséges Zudar Pétere nem volt itt.

Semkinék sem szólt arról a felfelzészéről s hazoytt meg egy darab időt elmulni. Hanem, mikor a vigszár már nótázása szelődött ott a tűz mellett, akkor észrevétlenül felállt, közömös arccal szelvezett egy kicsit a szákmány között — majd egyszerre eltűnt és vele együtt tűnt el apróllja is.

Pár szót váltottak az urak hallótávolságon túl. Erre az apród hátramradt, ő pedig elindult visszafelé a délután megjárt uton.

A hold félelén sűttét, az avar halkán pusztelt s ő csendesen lépdelt az aszu levelek pusztá szöngyén. Arcán s a szívében mely nyugalm honolt, de álmódzó tekintete azért mégis figyelte minden legkisebb nyomra.

Vagy kétfeláry két halhadaltott így. Akkor kicsit megrézült, hirtelen megállt s a szíve egy melegt dobant. Megtalálta, akít keresett, Zudar Péter át gumvaszát úgy ugyanazon a helyen, ahol délután a szerencsellen-

ség történt. A kimult madár, elhanyatlott: a lérdein...

Már nem javjeszékkel; az ember. Csak mélyen sóhajtott, mint egy gyalozó apa. Es szép fénylo szakálla kicordult az újjai közül, ahogy lenyerebe támasztotta bushiget fejét.

— Gedó, Gedó, miévté ontoltalak...! Mert is gonoszokdítá vátem, szerelmes eggyen! Híz nem különben, hanem mint édes gyermekek...! hallatszott: de nem több enél.

Péter fölémszett s abba perbe észrevette a királyt.

Egyesznélés! termelt talpon.

Lajos azonban nyugtalanság és melegen intett neki:

— Jüvek, de nem infesztálására uram nagyvadászok! Csak mert úgy decidlá elmerjártásom, hogy mulatozásban eggyütt voltunk s most keserveid is ne légy eggyedűl, Péter...!

— Felsőg...! — dadogott a vajda és látszott, hogy készül zavarában ura szeme elől a dajgestet a bokorba.

Lajos azonban tagadólág intett és ilyet mondott:

— Nem ugy, nem ugy! Paripa, kutva, vadászmadár: életét gyakor eggyüttközlátát, igazi kenyersztára s az emberek! Megérdemli a tisztesség s én is azért jüvek, hogy szépen eltemessük.

— Ó maga mit öltözött egy kies helyesekdít valami bokor aljában és Zudar nem vonakodott többé. Sőt nem is volt már olyan halára bus. Hálaforró tekintettel nézegetett föl a Nagyuram, aki kegyelmében nem nyájasan, gyengéden és komolyan veszi az ő kicsinysegének gyalaszt.

A madarat előldelték, pár perccig tűnődő csendben álltak a kis halma fölött, aztán Lajos előre indult.

— Jere most barátom!

Mikorra a satorszállászhoz visszaértek, a kedvüket kidalont vadászok nagyrésze eltűnt. Aki még lábon volt, az is csak a másnapi gyalozóvereit viszégázta s látott is, meg nem is. Így a jövevények érkezése észrevétlen maradt.

Jócsakát vetek eggyástól, mind a kettő tentoriumába vonult és Lajos nagyon elégedetten hajította álomra fejét.

Amilyen jól aludt ő, ugyanolyan jó lett Zudar Péter ébredése.

Kedves gyermeki kéz érintette vállon.

Főlnézett s hát a királyi apród tiszta homlokát látja folchehajolni.

A fímak sugárzott az arc. Es egy ezüstcsingetyűs, álomszép madarat tartott az újján.

Megismerte a királyi fő-kiköcsönt s csak bámult, hogy kerül az ide?

De az apród már mondta is:

— Ófélsége az én Uram, küldi a zaskó aranyakkal, tiszta szívből eredett ajándékképpen, ugyinkat gondvölöz atya az ő szerelmes fiának, hogy mindenestől fogya úresen ne maradjon nagyvadász...

Zudar Péter majd megfulladt egy benne-szorult, rettetnes örömdorítástól. Ugy felszökött, hogy szinte összenott a sátrót. Ha megkérdezik, hogy szinte édesdögbe teremtett nálánál, dördülől nemmel válaszolt volna... ha ugyan egyáltalán bír beszélni. De az bizonyos, hogy ha kell: abba helybe darabokra vágta volna magát a királyért.

(Részlet Gulácsy Irén „Nagy Lajos” című új regényéből.)

emelődnék a száj irányában, de abban a pillanatban száraz, esootos, hütyök, repedezett bőru kezek lekajpák róluk a falatot.

Riándan néztek hátra.

— Szent Isten, mit akarnak itt?

— Az ám, a méltóságok háta mögött koldusok állnak: rongyos, vén emberek, asszonyok.

— Mi is nagyon éhesek vagyunk, mondjuk.

— De hiszen tegnap tartottuk jól magukat.

— Az tegnap volt, kezit eszokolom. Ma megint éhesek vagyunk.

— De hát, amit elvettek, aztán menjenek.

Elűtnek a toladók.

Alig kezdődik meg a vacsora, új hivataln vendégek sorfalaznak a társaság háta mögött. Ez még azt sem várja, hogy villára kerüljön a falat: kézzel kárpja ki a tából.

— Bocsánat, még nem ettem máma. A karácsonyi vacsora tegnap elfogyott.

A riadalom tetőfokára hág akkor, amikor a méltóságos ur azonnómódon, ahogyan eltemették befurakodni a terembe és két kézzel szórja a portékákat a rongyosok, éhesek tömegének:

— Ti vegyétek valami hasznát, mert én már nem tudom. Nekem minden földi kincs csak teher a másvilágon, csak nyugtalanság. Itt a kancrakész, a mincekeles. Szeretnék nyugodtan aludni, ha egyszer meghaltam.

III.

A méltóságos asszony sikoltott és fölébredt az oska ágyában a prémek között.

— Holó, lovacsák! — mondta János, aki maga is most ébredt föl a kastély udvarán és nagyon boldog volt, amikor megpillantotta a kipláskoló mécsést, a Karicsony-este fényét, a szerszet tüzét.

A méltóságos asszony dideregov tipeggett föl a kastély lépcsőjén, mintha csak valami nagy koporsóba bujna be ezen a szerszten...

